…SKA KNJIŽNICA
POŠTNI PREDAL 47 N
NOVA GORICA

TRST, petek
16. oktobra 1959
Leto XV. - Št. 246 (4400)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — TELEFON 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

Živahna razprava o zunanji politiki v poslanski zbornici

Togliatti: Vlada je nepripravljena za pomiritev
Nenni: Segni in Pella sta pomiritev ovirala

Nenni o vzrokih v ZDA za spremembo mednarodnega položaja ter o ideološki in politični reviziji v ZSSR - Od kongresa KD zahteva odgovor na vprašanje: Ali hoče Italija pomiritev ali hladno vojno? - Komisarski režimi bodo trajali še do maja 1960

(Od našega dopisnika)

RIM, 15. — Napovedana razprava o zunanji politiki v poslanski zbornici in sklep vlade, da bodo občinske volitve v Benetkah, Florenci in Neaplju ter drugih mestih s komisarskimi režimi šele v maju prihodnjega leta — sta povsem potisnila v ozadje predkongresno razpravljanje in polemike, ki so s tem v zvezi. V razpravi o zunanji politiki so doslej govorili: Togliatti za KPI, Codacci- Pisanelli in Martini za KD, Anfuso za MSI, Nenni za PSI, Martino za PLI. Jutri se bo razprava nadaljevala z glasovanjem o predloženih resolucijah, med katerimi se je …vila poleg dosedanjih … demokristjanska. Razpravo bo zaključil zunanji minister Pella.

Prvi govornik je bil Togliatti, ki je govoril eno uro in pol. Obrazložil je resolucijo, ki jo je predložila skupina poslancev KPI. Izrazil je svoje začudenje, zaradi načina, ki se ga je posluževala italijanska diplomacija v zadnjih letih med razvojem mednarodne politike ter poudaril, da je zunanja politika vlade za sedanji položaj neprimerna. Dejal je dalje, da sta dva vzroka, ki sta posebno važna:

… odsotnost samostojne politike … zunanjepolitične smeri tudi v okviru atlantskega … — za okrepitev miru in mednarodne pomiritve ter organska nesposobnost oblastnikov, da točno ocenijo spremembe, ki se vršijo v svetu.

Togliatti je nato dejal, da je Italija znašla na repu najbolj nepomirljive skupine v atlantskem paktu: Nemčije in Francije, kjer je prišlo celo do osebne diktature. Dejansko se je vlada znašla nepripravljena in zmedena, ko je prišlo v procesu pomiritve do tega preobrata, ko se je ob … ženevske konference … za potovanje Hruščeva v ZDA in Eisenhowerja v Moskvo. Nepripravljenost, zmeda in presenečenje so se pokazali … potovanja Segnija in … v Pariz in med njunim … v Washingtonu.

Togliatti je nadalje dejal, da … Hruščeva v ZDA ne … izhodiščne točke, … točko prihoda v okviru novega kurza mednarodnih … Izhodiščna točka je … proces, ki traja … let, za spremembo gospodarske in politične ureditve … sveta, za razvoj socialističnih držav, za nastajanje … držav v Aziji in Afriki, … pod kolonialnim jarmom … borbo ostalih držav, da … jarma osvobodijo.

… je nato, da se morajo premisliti vsi tisti, ki so … na stare formule hladne vojne skupaj s preživelim … monopolom enega od obeh blokov. Ena izmed … ki v največji meri ovirajo … in ki je v zadnjih … kljub rezultatom, ki so … doseženi z obiskom Hruščeva v ZDA v prid miru, že pokazala svoj odpor … obliko pomiritve, … Prav tako niso po… ocene predstavnikov … vlade, v prvi vrsti Segnija o sestanku Hruščeva z Eisenhowerjem. Togliatti je dejal, da se sedanji režim v Italiji ne more označiti kot klerofašistični, toda poudaril je, da … demokraciji deluje … krilo, ki bi hotelo … režim vzpostaviti, medtem ko se premnogokrat od… krši načela ustave.

Govornik je dejal dalje, da … pomiritev lahko samo po… nove usmeritve zunanje politike in začetek miroljubnega tekmovanja ter sožitje … obema blokoma. Zato je potrebno okrepiti in po… pomirjevalni proces s … na najvišji ravni, kar … doslej KPI zaman zahteva od sedanje vlade. Vse to zahteva od italijanske vlade, da zavzame novo stališče … vprašanja in priznanja nemške združitve ter glede berlinskega … Togliatti je zahteval od vlade tudi, da prizna … republiko Kitajsko in … normalne kulturne … gospodarske odnose s ČSR. … gradnje raketnih oporišč v Italiji je Togliatti zahteval, naj se izvajanje sporazumov o tem odloži ter izrazil željo, da bi se Italija … v eno izmed brez… področij, ki so bila predlagana. Prav tako je poudaril, da mora tudi na «evropskem področju» priti do … tako da bodo v … z mednarodno pomiritvijo. Končno je dejal, da bo KPI nadaljevala borbo za krepitev miru, ki je sedanja vlada nesposobna izvajati.

… je govor poslanca Anfusa, ki je obrazložil predlog resolucije. Dejal … stoji MSI na stališču … in pričakovanja» in … spravljati vlade v za… da pa je nesmiselno … vlado, da ovira po…

… demokristjanski predlog resolucije je obrazložil Codacci Pisanelli. V resoluciji se … vlada, «naj nadaljuje z politiko po dosedanji poti upoštevajoč nujnost obdržanja odnosov z atlantskimi zavezniki ter vključevanja Italije vedno bolj vv mednarodne odnose, tako da bi «sodelovala in bila upoštevana pri važnem razvoju, ki je v teku». Polemiziral je s Togliattijem in dejal, da ni potrebno spremeniti vse italijanske zunanje politike, češ da je bilo nekaj že storjeno, in za dokaz navedel potovanje ministra Del Boja v SZ in na Poljsko.

Na popoldanski razpravi je govoril Nenni. Med njegovim govorom sta bila navzoča tudi Segni in Pella. Govornik je dejal, da v tem trenutku visi nad Segnijevo vlado sodba prihodnjega demokristjanskega kongresa in če se bo ista vlada vrnila tudi po kongresu, potem bi to pomenilo, da bo med «centrom in desnico, med pomiritvijo in hladno vojno» KD izbrala desnico in hladno vojno. Dokaz za sedanjo zmedo je razprava v okviru vodstva KD, kjer so se nekateri fanfanijevci in predstavniki levice zavzemali za pomiritev v večji meri kot se je to zgodilo na sejah vlade in na sestankih demokristjanskih parlamentarcev, kjer je prišlo do kritičnih glasov.

Za Segnijev in Pellov obisk je dejal, da je bila tedaj izgubljena velika priložnost, kajti Italija mora nuditi svoje sodelovanje, da se odstranijo težave za pomiritev, ker za razliko od Francije, ki ima opravka z alžirsko vojno, ter Nemčije, ki je razdeljena, Italija lahko pričakuje vse od pomiritve in nič od hladne vojne. Tako pa je potovanje Segnija pomenilo izraz nezaupanja v pomiritev, kar se je pokazalo v uradnem poročilu, v katerem je bilo rečeno, da «sedanji mednarodni položaj ne dopušča še popuščanja v zahodnih obrambnih naporih». Amerika je lahko imela razlog za opominjanje, naj se ne demobilizira, toda da so nekaj takega rekli italijanski ministri, je bilo v resnici presenetljivo in nesmiselno. Začudenje je naraslo, ko je tisk komentiral in poročal, da tega nista vključila v poročilo Segni in Pella, temveč Američani. Nenni je izrazil svoj dvom glede odpora Segnija in Pelle proti taki formulaciji, vsekakor pa je jasno, da sta izkoristila svoje potovanje, da bi metala mednarodni pomiritvi polena pod noge.

V nadaljevanju svojega govora je Nenni dejal, da pomiritev ni padla z neba kot kak meteor. Sestanek v Camp Davidu je konec poloma politike sile in izhodišča točka nove politike. Številni činitelji so prispevali k reviziji, ki so jo Američani hrabro opravili glede sedanjega položaja. Nenni je navedel dva razloga, ki sta bila za to odločilna: a) ugotovitev, da je Amerika začela izgubljati pobudo v Aziji in Afriki in b) ugotovitev tehničnega in znanstvenega Pearl Harboura, ki so se ga Američani zavedli, ko je bil izstreljen prvi sovjetski sputnik.

Tudi Sovjetska zveza — je dejal Nenni — je izvršila globoko ideološko in politično revizijo, da je mogla priti do sestanka.

SZ je opustila načelo, da «postaja razredna borba toliko bolj ostra, kolikor bolj napreduje socialistična ureditev» in načelo, da «ne more biti pogojev za mednarodna pogajanja med dvema sistemoma, ki si stojita nasproti». Dejstvo, da je Hruščev šel povedat te stvari v Peking, dokazuje, da je Kitajska v drugačnih pogojih kot Sovjetska zveza, ter nujnost odstranjevanja slehernega elementa nemira in nestabilnosti. Tako Hruščev kakor Eisenhower imata svoje «trde» in svoje «prenapeteže».

Toda proti enim in drugim sta se zoperstavila dva činitelja, ki sta: 1. interes sovjetskega in ameriškega ljudstva, da se preneha s hladno vojno in oboroževalno tekmo ter 2. splošni pritisk ljudstev.

Ob zaključku je Nenni poudaril, da je Francija zavzeta z vprašanjem Alžira in Sahare, medtem ko edino stari kancler Adenauer nadaljuje s politiko Fosterja Dullesa. V tem položaju je sleherno poudarjenje atlantske zvestobe izven realnosti. Nato je postavil Segniju in Pelli, predvsem pa kongresu KD vprašanje:

«Na kateri strani je Italija? Ali je za pomiritev ali pa za hladno vojno?»

Zadnji govornik je bil demokristjan Manzini, ki je zagovarjal atlantizem in nadaljevanje oboroževalne tekme.

A. P.

Poročilo o razgovorih Del Bo - Patoličev

MOSKVA, 15. — Sovjetski minister za zunanjo trgovino Patoličev je sprejel danes italijanskega ministra za zunanjo trgovino Del Boja. Govorila sta o sovjetsko-italijanski trgovini in o možnosti njene razširitve. Patoličev je povabil italijanskega ministra na večerjo.

Poročilo, ki so ga objavili nocoj, pravi: «Danes 15. oktobra je minister za zunanjo trgovino SZ Patoličev sprejel italijanskega ministra za zunanjo trgovino Del Boja, ki so ga spremljali poslanik Pietromarchi in člani italijanske delegacije. Med razgovorom so bila proučena številna vprašanja, ki se tičejo trgovine med Italijo in SZ. Med drugim je bilo potrjeno, da se bodo pogajanja za obnovitev trgovinskega protokola začela 9. novembra v Rimu.

Predvideva se, da bo pri teh pogajanjih mogoče doseči zvišanje sedanje izmenjave. Določeno je bilo, da se bodo ob tej priložnosti proučili sporazumi o morebitnih posebnih dobavah na dolgoročne kredite v okviru sedanje italijanske zakonodaje. V načrtu je tudi morebitna organizacija razstav potrošnega blaga v Italiji in SZ jeseni; na obeh straneh je bilo izraženo veliko zadovoljstvo nad dobrim početkom letošnje izmenjave.»

Nova zarota v Bagdadu za umor generala Kasema

Podrobnosti niso znane - Obtožbe proti ZAR

DAMASK, 15. — Bagdadski radio je nocoj javil, da so odkrili novo zaroto za umor predsednika iraške vlade generala Kasema, ki je od 7. oktobra v bolnišnici, ker je bil ranjen pri prvem atentatu.

Oblasti raziskujejo zvezo med atentatom, ki je bil izvršen 7. oktobra, in zadnjo zaroto v bolnišnici, glede katere niso znane podrobnosti.

Bagdadski vojaški guverner major Ahmed Salim Al Abdi je obtožil Združeno arabsko republiko, da je «zbrala čete ob meji iraške republike» pred atentatom proti Kasemu 7. oktobra.

Izjavil je tudi, da se ob meji vežbajo «prostovoljci in izdajalci», ter je trdil, da so po prvem atentatu «oblasti v Mosulu aretirale nekega Sirca, ki je nosil 75 zavitkov dinamita in drug eksplozivni material».

Komunistični list «Itihad Al Šab» je obtožil organizacijo CENTO (bagdadski pakt), da je organizirala prvi atentat proti Kasemu.

—«»—

Umrl je filmski igralec Errol Flynn

VANCOUVER, 15. — Filmski igralec Errol Flynn je umrl sinoči v Vancouverju v Kanadi. Umrl je v stanovanju svojega prijatelja, kjer se je ustavil med potjo na letališče. Pri njegovem prijatelju ga je nenadoma zadela kap. Prijatelj dr. George Gould je nato prepeljal Flynna v bolnišnico, toda bilo je prepozno. Flynn je prišel v Vancouver včeraj in kakor poročajo njegovi prijatelji, se ni počutil dobro ter je sklenil vrniti se z letalom v Hollywood.

Errol Flynn se je rodil 20. junija 1909 v Hobartu v Tasmaniji. V mladosti je potoval skupno z očetom in privatno študiral v Parizu in Londonu. V svojim 16. letom je delal v Sydneyu v neki tovarni hladilnih pijač. Kmalu pa se je zaposlil v uradu nekega podjetja, ki je izvažalo volno. Tudi tu je delal samo dva tedna. Ko je zvedel, da so v Novi Gvineji našli zlato, se je vkrcal kot kuharski pomočnik na neki ladji. Oče pa je s pomočjo policije preprečil njegov odhod. Nato je Errol odšel k policiji in je delal 6 mesecev v policijskih uradih. Pozneje je delal kot nadzornik na nekih plantažah. Ko si je nabral dovolj pribrankov, je odšel na pot na iskanje zlata. Pozneje je iskanje opustil, kupil si je ladjico in z njo potoval po raznih morjih. Trdi, da je tihotapil orožje za kitajske generale in za južnoameriške revolucionarje. Prvič je stopil v stik s filmom, ko je neka filmska ekspedicija najela njegovo ladjo in tudi njega kot kapitana in igralca. Toda njegova filmska kariera se je začela pozneje v Angliji, kjer je podpisal pogodbo s podjetjem «Warner Bross».

Film, s katerim je imel velik uspeh, je bil «Kapitan Blood», ki so ga vrteli l. 1935. Igral je v številnih filmih, med katerimi so najbolj znani: «Naskok 600» (leta 1936), «Princ in revež» (leta 1936), «Legenda Robina Hooda» (leta 1938), «Steza slave» (1942), «Saga Forsytov» (1949). Skupno z Gino Lollobrigido je igral v filmu «Učitelj don Juana». Njegov zadnji film je bil «Kubanska upornica». Nedavno se je o Errolu Flynnu mnogo govorilo, ker je trdil, da se je udeležil borbe na strani Castrovih upornikov na Kubi. Trdil je, da je bil ranjen v roko.

Errol Flynn se je poročil trikrat; sedaj zapušča tri otroke.

—«»—

Poročilo o razgovorih Schaerfa s Hruščevom

Hruščev in Vorošilov bosta obiskala Avstrijo

DUNAJ, 15. — Predsednik avstrijske republike Adolf Schaerf se je danes vrnil z desetdnevnega obiska v SZ na Dunaj ob spremstvu zunanjega ministra Kreiskega in državnega tajnika Gschnitzerja.

Uradno poročilo, ki so ga objavili ob zaključku obiska, poudarja, da so razgovori, ki jih je imel Schaerf z Vorošilovom in Hruščevom, potekali «v duhu vzajemnega razumevanja in sodelovanja».

«Med razgovori, poudarja poročilo, sta obe strani z zadovoljstvom ugotovili da se odnosi med SZ in Avstrijo razvijajo v smeri krepitve prijateljstva med obema državama.»

Poročilo pravi dalje da sta si Schaerf in Hruščev izmenjala poglede o perečih mednarodnih vprašanjih in sta poudarila, da so «razgovori med predsednikoma vlad SZ in ZDA pripeljali do zmanjšanja mednarodne napetosti ter ustvarili pogoje, ki so potrebni za okrepitev miru in splošnega sodelovanja».

Med razgovori je bilo tudi ugotovljeno, da politika nevtralnosti, ki jo vodi Avstrija, «prispeva k miru v svetu in k varnosti v Evropi».

Poročilo pravi tudi, da je imel avstrijski zunanji minister Kreisky razgovore z Gromikom in s sovjetskim ministrom za zunanjo trgovino Patoličevom. Dalje javlja poročilo, da je predsednik Vorošilov sprejel vabilo, naj obišče Avstrijo.

Avstrijska informacijska agencija «APA» poroča, da je tudi Hruščev sprejel vabilo za obisk na Dunaju. Vendar pa je Hruščev včeraj avstrijskim časnikarjem izjavil, da ne more še reči, kdaj bo lahko prišel na obisk.

Na vprašanje, kakšno je sovjetsko stališče do nadzorstva nad razorožitvijo, je Hruščev odgovoril, da on misli na «popolno nadzorstvo». «Mi, je dodal Hruščev, smo pripravljeni dovoliti nadzorstvo v vsaki tovarni in v vsakem kotičku sovjetskega ozemlja.»

Na vprašanje, kakšno je stališče Kitajske do miroljubnega sožitja in splošne razorožitve, je Hruščev izjavil: «Mislim, da se ktajska ljudska republika popolnoma strinja z nami. Med našima državama in socialističnimi državami je popoln sporazum, kar se tiče borbe za mir.» Na koncu je Hruščev izjavil, da je po njegovem mnenju avstrijska nevtralnost pozitivna tako za Avstrijo, kakor za njene sosede.

—«»—

Hitrost Lunika narašča

MOSKVA, 15. — Agencija TASS javlja, da Lunik III. nadaljuje pot, ki je zelo blizu prvotnim računom. Nocoj ob 18. uri po srednjeevropskem času je bil oddaljen od Zemlje 339.200 kilometrov in njegova hitrost je znašala približno 900 metrov na sekundo. V istem trenutku je bil Lunik nad Atlantskim oceanom jugozahodno od Kanarskih otokov, in sicer 22,1 stopinje zahodne dolžine in 26,5 stopinje severne širine. Bil je v ozvezdju Herkul.

—«»—

ZDA pripravljajo svoj načrt o razorožitvi

NEW YORK, 15. — V poučenih krogih trdijo, da ZDA pripravljajo načrt, ki zajema vse strani razorožitvenega vprašanja. Načrt bo predložen pododboru desetih, ki bo začel delovati v začetku prihodnjega leta. ZDA ne mislijo predložiti novih predlogov na sedanjem zasedanju skupščine OZN.

V istih krogih pravijo, da bi načrt Hruščeva lahko bolje podrobno proučili v odboru desetih. Do tedaj bodo ZDA pripravile svoj načrt.

—«»—

MOSKVA, 15. — Zavod za marksizem in leninizem je pripravil zgodovino o zadnji vojni v šestih zvezkih pod naslovom «Zgodovina velike patriotične vojne Sovjetske zveze (1941-45)». Agencija TASS javlja, da bo delo v prodaji v letih 1960-61 in da vsebuje številne še neobjavljene dokumente.

—«»—

Pred novo stavko rudarjev

RIM, 15. — Danes so se sestali predstavniki treh sindikalnih organizacij, da pregledajo položaj po treh dneh stavke rudarjev, ki se je končala včeraj.

Sklenili so proglasiti novo petdnevno stavko, ki se bo začela v ponedeljek, 19. t. m. in se bo končala v petek 23. oktobra.

Jedrski inženirji, raziskovalci in projektisti pri državnem centru za jedrska raziskovanja, ki so nameščeni v laboratorijih v Frascatiju, v centru v Ispri, v centru Casaccia in na sedežu v Rimu, so sklenili proglasiti pripravljenost na stavko in so se s tem pridružili akciji jedrskih fizikov.

—«»—

Dvajset mrtvih pri neredih v belgijskem Kongu

BRUSELJ, 15. — Belgijski minister za Kongo javlja, da je pri včerajšnjih neredih v Luluabourgu zgubilo življenje 20 domačinov, ranjenih pa jih je bilo 17.

Belgijska informacijska agencija poroča, da je položaj v Luluabourgu še vedno zelo napet. Agencija pravi, da je bilo zažganih več stanovanj in ugrabljenih več ljudi. Zato so izvršili številne aretacije. Na ozemlju Demba so oblasti odpeljale prebivalstvo v zbirna taborišča, ali kakor pravijo uradno, «so jih zbrali, da jih postavijo pod zaščito oboroženih sil».

—«»—

LJUBLJANA, 15. — V veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani bodo jutri odprli VI. mednarodni sejem elektronike, telekomunikacij in jedrske tehnike. Na sejmu bodo svoje najnovejše proizvode razstavili tehniki 11 držav Evrope, Amerike in Azije. To je do sedaj največja razstava na ljubljanskem sejmu elektronike. Razstavljalo bo razen domačih podjetij še 27 tujih.

Francoska skupščina je sinoči odobrila Debréjevo izjavo o politiki v Alžiriji

Proti izjavi je glasovalo 23 poslancev, medtem ko se jih 57 ni udeležilo glasovanja - Debré je pred glasovanjem ponovil, kar je bil izjavil že pred debato

PARIZ, 15. — V francoski narodni skupščini se je danes ponoči zaključila debata v zvezi z izjavo vlade o politiki v Alžiriji. Skupščina je s 441 glasovi proti 23 odobrila izjavo vlade. 57 poslancev se ni udeležilo glasovanja. Gre po veliki večini za poslance, ki pripadajo «alžirski» skupini.

Medtem ko se je nadaljevala v narodni skupščini razprava o izjavi predsednika vlade Debreja, je med razgovori zagovornikov in nasprotnikov de Gaullove politike na hodnikih skupščine prišlo do ostrih prerekanj. Malo je manjkalo, da se skupina «alžirskih» poslancev ni spopadla z drugimi poslanci zveze za novo republiko, ki so ostro obsodili ravnanje poslanca Biaggija po njegovem govoru v skupščini. Toda še bolj dramatičen ton je zavzel govor, ki ga je imel Lucien Neuwirth, ki je bil med glavnimi voditelji upora 13. maja in ki je bil nekaj časa glavni tajnik zveze za novo republiko. Neuwirth je nakazal možnost državljanske vojne v Franciji. «Drama,» je izjavil tisku, «je morda zelo blizu. Nekateri komandosi najetih morilcev so že prekoračili špansko mejo; osebnosti, ki jih je treba umoriti, so bile določene. Upa se s tem, da se bo napravil vtis na prebivalstvo, zato da bi mu preprečili, da posreduje.»

Omemba komandosov morilcev povzroča veliko zaskrbljenost med političnimi opazovalci in sprašujejo se, ali niso morda ekstremistične organizacije v Alžiriji poslale v Francijo svoje elemente, ki naj bi izvršile atentate na razne osebnosti. Po mnenju opazovalcev je malo verjetno, da bi ekstremisti skušali ustvariti nov «13. maj» proti generalu de Gaullu, ker bodo v tem primeru naleteli praktično na nepremostljive težave. Današnje ozračje je drugačno kakor je bilo spomladi 1958. Vojska je večkrat poudarila, da je odločno na de Gaullovi strani.

Neuwirth je izjavil, da se vojska «boji, da se bo politika, ki jo je sprejela, pretirala, in da ne more zaradi tega ostati pri obveznostih, ki jih je prevzela do alžirskega prebivalstva». Dodal je: «Četrta republika je umrla zaradi zmede oblasti. Peti republiki grozi, da bo upravna oblast zadušila izvršno oblast, zlasti v Alžiriji, kjer upravno osebje ni ubogalo. Tako bi po 18 mesecih mirne revolucije, ki je potekla brez kapljice krvi, lahko izbruhnil notranji bratomorni spopad.»

Do sedaj se zdi izključeno, da bi se nezadovoljstvo razširilo izven številčno malo važne manjšine. Znano je, da večina skupščine podpira Debrejevo vlado in tudi politično orientacijo de Gaulla. Med «zmernimi» se nekateri obotavljajo, toda MRP vedno odločneje podpira vladno politiko. To je danes popoldne izjavil v skupščini glavni tajnik stranke Rene Simonnet. «Osvajamo si,» je izjavil Simonnet, «,stavo' od 16. septembra, kakor smo si osvojili prejšnjo ,stavo' generala de Gaulla. Danes menimo prav tako kakor leta 1940, da je njegova politika, politika Francije.»

Razburkano ozračje med debato se je polagoma poleglo, sproti ko so govorili zmernejši govorniki. Predstavnik desnice Valentin se je uprl de Gaullovi izjavi od 16. septembra, voditelj parlamentarne skupine zveze za novo republiko Terrenoire pa je pozval poslance, naj podprejo de Gaulla, in je spomnil tiste, ki danes nasprotujejo de Gaullu, da so bili izvoljeni enostavno, ker so trdili, da so z de Gaullom.

Danes je govoril tudi skrajno desničarski poslanec Biaggi, ki je včeraj izstopil iz parlamentarne skupine zveze za novo republiko. Rekel je, da je «usoda Zahoda v Alžiriji». Pozval je vlado, naj «mobilizira narod» za pofrancozenje Alžirije.

Na nocojšnji seji je pred glasovanjem govoril Debre. Izjavil je, da se mora ohraniti povezava med Francijo in Alžirijo in da je smoter njegove vlade preprečiti odcepitev Alžirije ter določiti za severnoafriško ozemlje pravne določbe, ki bodo «izraz miru in enotnosti». «Samo Francija, je izjavil Debre, bo razpisala v prihodnje v Alžiriji referendum za zasoodločanje» in «francoska vojska bo na kraju z zadostnimi silami, da jamči izvajanje svobode. Nujno potrebno je, da se varuštvena zaščita Francije v Alžiriji nadaljuje za generacije.» Ponovil je poziv de Gaulla Alžircem, naj ustavijo sovražnosti ter naj se vrnejo domov in na svoje delo. «Če pa uporniki ne bodo prenehali sovražnosti, je način, da se napravi konec sedanjemu položaju, samo v vojaški pacifikaciji».

Debre je izrekel tudi željo po tesnejši evropski solidarnosti. Glede konference najvišjih pa je izjavil, da bo verjetno podal novo izjavo pred zaključkom sedanjega zasedanja skupščine.

Dalje je Debre izjavil, da proračun za prihodnje leto določa, da bodo francoske čete v celoti ostale v Alžiriji. Te čete bodo dobro opremljene, da lahko nadaljujejo pomirjenje, če Alžirci ne «bodo sprejeli ponudbe za ustavitev sovražnosti».

Naštel je nato tri faze za Alžirijo: pomirjenje, obnovitev Alžirije in svoboda. Temeljna potreba je, da Francija ne pusti na jugu odprte meje za morebitne nasprotnike. Francija «izpolnjuje evropsko in zahodno nalogo». Francija ne sme izkoriščati saharsko bogastvo izključno v svojo korist, pač pa mora biti v korist tudi Tuniziji, Maroku in francoski skupnosti. Toda Francija «ima dolžnost» zagotoviti, da to bogastvo ostane francoska last. «Ponujamo upornikom, je dodal Debre, naj se odpovedo nasilju, ne da bi žrtvovali Alžirijo, pač pa da jo rešijo.» Sam de Gaulle bo odšel v Alžirijo, da bo navzoč pri vsakem morebitnem referendumu, «da pokaže obraz Francije».

Debre je poudaril, da bi vsak razgovor o ustavitvi sovražnosti «z uporniki» bil izključno vojaškega značaja. «Niso mogoča politična pogajanja.» Po ustavitvi sovražnosti je Debre napovedal: povratek k miru in priprave za izbiro «med odcepitvijo in združitvijo». To bi se zgodilo štiri leta po dejanskem povratku k miru.

—«»—

Nobelova nagrada za medicino

STOCKHOLM, 15. — Ameriška profesorja dr. Severno Ochoa, nameščen na medicinski fakulteti newyorške univerze, in prof. Arthur Kornberg, nameščen na Stamford University, sta dobila Nobelovo nagrado za medicino za leto 1959 zaradi odkritja biološke sinteze nukleične kisline. Oba znanstvenika si bosta delila nagrado 220.678 kron (približno 26,500.000 lir). Nagrada bo izročena 10. decembra na obletnico smrti Nobela.

Poročilo zavoda «Karolinska» v Stockholmu, ki dodeljuje nagrade, pravi, da je delo obeh profesorjev odločilno osvetlilo naše koncepcije mehanizma življenja. S poizkusi sta dokazala stvar, ki je bila prej samo domneva, t. j. da sintetični proteini (encimi) lahko proizvajajo različne nukleične kisline, s tem da se sami množijo kljub njihovi skrajno zapleteni strukturi. To delajo tako naglo, kakor da bi imeli «matrico», t. j. prav tako kakor «duplikator» lahko tiska originalni spis v tisočih izvodov.

Odkritje obeh profesorjev, pravi poročilo, vendar ne rešuje vprašanja nastanka življenja, ker se še ne ve, kakšen je bil nastanek prve molekule nukleične kisline. Vendar je njuno delo pojasnilo večino vprašanj, ki se tičejo kontinuitete življenja.»

Oba profesorja sta uspela ustvariti proteine, in sicer encime, ki v epruveti proizvajajo nukleično kislino. Oba profesorja sta delala skupaj leta 1946 in 1947 v New Yorku.

Dr. Ochoa se je rodil v Luargi v Španiji leta 1905. Doktoriral je na univerzi v Madridu; delal je na številnih evropskih univerzah, leta 1940 pa se je preselil v ZDA.

Prof. Arthur Kornberg se je rodil v New Yorku leta 1918. Doktoriral je na univerzi v Rochesterju.

Konferenca o Antarktiki

WASHINGTON, 15. — Danes se je začela med predstavniki 12 držav konferenca, ki ima nalogo pripraviti pogodbo, ki bi jamčila izkoriščanje Antarktike izključno v miroljubne namene. Na konferenci sodelujejo predstavniki SZ, ZDA, Argentine, Avstralije, Belgije, Čila, Francije, Japonske, Velike Britanije, Norveške, Nove Zelandije in Južne Afrike.

V otvoritvenem govoru je ameriški državni tajnik Herter poudaril, da je potrebno uporabljati Antarktiko izključno v miroljubne namene in da mora biti Antarktika dostopna vsem tistim, ki se posvečajo znanstvenim raziskovanjem. Za predsednika konference je bil izvoljen načelnik ameriške delegacije Herman Phleger.

—«»—

LONDON, 15. — Poljski zunanji minister Rapacki je prišel danes iz New Yorka v London, kjer bo ostal dva ali tri dni.

—«»—

RIM, 15. — Poslanec Bruno Romano je predložil predlog zakona, ki naj bi določil postavitev spomenika De Nicoli v Neaplju na državne stroške.

Težko bo skleniti mir v Alžiriji na način, kakor se ga loteva Debré

Izjave predstavnika alžirske vlade - Ferhat Abas nadaljuje posvetovanja v Rabatu

RABAT, 15. — Predsednik alžirske vlade Rerhat Abas je bil danes gost na kosilu maroškega prestolonaslednika Mulaja Hasana. Na kosilu je bil tudi minister za zadeve Magreba v alžirski vladi.

Davi je Ferhat Abas sprejel poslanike Libanona, Iraka, ZAR, Saudove Arabije in Jugoslavije. Sprejel je tudi delegata Kameruma.

«Alžirska vlada je še nadalje na stališču, da je treba čimprej skleniti mir, v ta namen pa morata obe strani navezati potrebne stike. Način, na kakršen se stvari loteva predsednik francoske vlade Debre, bo težko pripeljal do tega cilja,» je poudaril predstavnik alžirske vlade, ko je komentiral govor francoskega ministrskega predsednika v parlamentu.

Predstavnik alžirske vlade je opozoril na to, da je de Gaulleova deklaracija pomenila politično shemo, katere prednost je bila, da je nudila možnost, da bi se dogovorili o pogajanjih. de Gualle je v njej dejansko prvič po novembru leta 1954, to je, odkar se je začela vstaja, pojasnil, kaj ima Francija v mislih ko govori o bodočih alžirskih ustanovah. Začasna alžirska vlada je v odgovoru 28. septembra izrazila pripravljenost, da bi vojaški način urejanja alžirskega vprašanja zamenjali s političnim, pri čemer bi sprejeli de Gaullovo shemo, to je načelo samoodločbe.

Predstavnik alžirske vlade je nadalje poudaril, da je Couve de Murville nedavno v svoji izjavil prvič uradno opozoril na to, da se je treba pogajati z alžirsko vlado, če naj bi končali vojno. Toda to je izjavil v ZDA in ta izjava je bila v glavnem prilagojena glede na OZN, zato ji začasna alžirska vlada ni hotela prisojati posebnega pomena.

Debrejeva izjava v francoskem parlamentu, da odreka alžirskemu narodu suverenost, je dejal predstavnik alžirske vlade, napoveduje nadaljevanje pacifikacije, to se pravi vojne.

Alžirci so sprejeli načelo samoodločbe, ki ga je ponudil de Gaulle v svoji shemi, s čimer so prisodili de Gaulleovi deklaraciji vso veljavo in se niso spuščali v tiste podrobnosti, spričo katerih je v nekih stvareh težko sprejemljiva, ki pa na njih zdaj posebej vztraja Debre.

Krogi alžirske vlade v Tunisu resno kritizirajo dejstvo, da se nadaljuje praksa, po kateri general de Gaulle podaja izjave, ki jih skuša pozneje Debre na svoj način prikrojiti. «Takšna praksa je podobna nihalu ure in če jo uveljavljajo v zvezi s prihodnostjo Alžirije, potem je pričakovati, da bodo takšne in podobne izjave samo še nadalje begale in vznemirjale tako alžirsko kot svetovno javnost. Takšen način urejanja stvari pa bo težko koristil obnovitvi miru v Alžiriji.»

London želi ugladiti nesoglasja s Francijo in Zahodno Nemčijo

S tem hoče pripraviti obe vladi do tega, da opustita nasprotovanje čimprejšnji konferenci najvišjih - Pred obiskom Lloyda v Parizu Bevanisti napovedali vojno laburistični desnici

LONDON, 15. — Predstavnik Foreign Officea je danes izjavil, da ni bil določen noben datum za morebiten obisk Selwyna Lloyda v Parizu. Lloyd se je včeraj razgovarjal s francoskim poslanikom v Londonu o konferenci najvišjih med Vzhodom in Zahodom in o možnosti njegovega potovanja v Pariz.

V Londonu so mnenja, da je namen pobude angleške vlade za odstranitev nesoglasij med Veliko Britanijo ter Francijo in Zahodno Nemčijo o glavnih spornih vprašanjih, pripraviti obe vladi, da opustita dosedanje nasprotovanje angleško-ameriškemu načrtu za čimprejšnje sklicanje konference na najvišji ravni.

Istočasno bi med obiskom Lloyda v Parizu in Adenauerja v Londonu znova obravnavali tri najbolj zapletena vprašanja: evropsko gospodarsko sodelovanje, organizem zahodnega zavezništva, razorožitev.

Po mnenju opazovalcev je pričakovati največje angleške koncesije o prvih dveh vprašanjih. V uradnih krogih se govori o «praktičnih» pobudah, da se postavi most med obema evropskima trgovskima blokoma.

Kar se tiče raznih organizmov zahodnega zavezništva, so v zadnjih dneh v Londonu večkrat poudarili, da bi bilo treba os Pariz—Bonn spremeniti v trikotnik London—Bonn—Pariz, ne da bi menjali strukturo zavezništva, pač pa bi povečali njeno učinkovitost s posvetovanji.

Po angleškem mnenju bi se to lahko doseglo z združitvijo raznih organizmov v en sam sedež, ki naj bi bil v Parizu, zato da bi ugodili francoski želji, ki hoče imeti več besede v zavezniških zadevah.

Kar se tiče razorožitve, pa Angleži niso pripravljeni opustiti svoje politike. Državni minister Ormsby-Gore je sinoči odpotoval v New York, kjer bo obrazložil britansko stališče, ki je v tem, da je potrebno čimprej začeti delo v razorožitvenem pododboru bodisi glede običajne kakor jedrske razorožitve na podlagi načrta, ki ga je obrazložil Selwyn Lloyd 17. septembra, in na podlagi predlogov Hruščeva.

Za sedaj se ne omenja noben načrt o področjih z omejeno oborožitvijo. Toda v Londonu ugotavljajo, da niso nikoli opustili zadevnih britanskih načrtov.

Laburistični levičarski tednik «Tribune» je znova začel v svojih stolpcih svobodno diskusijo o vprašanjih angleškega laburizma. Diskusijo bodo vodile skupine ljudi, ki jih bodo organizirali v raznih krajih Anglije. Prav na tak način je laburistična levica, ki jo je vodil Bevan, vodila od leta 1952 do 1956 kampanjo proti Gaitskellovemu reformizmu. Kampanja je bila prekinjena, ko sta Gaitskell in Bevan dosegla kompromis, zato da ohranita enotnost stranke.

V svoji prvi številki po volitvah napoveduje «Tribune» tudi bližnjo objavo več brošur laburistične levice o vprašanjih, ki se tičejo statuta stranke, o odnosih s sindikati in o nekaterih straneh današnjega kapitalizma ter o prihodnosti angleškega sindikalnega gibanja.

Današnji «Daily Herald» označuje to akcijo za «napoved vojne bevanistov laburistični desnici». List dodaja, da je levica prepričana, da se mora laburistična stranka vrniti k prvotnim temeljem socializma, zato da lahko ostane pri življenju, in da bo desnica v stranki sprejela novo ofenzivo z veliko zaskrbljenostjo.

Domneva se, da bo skupina okrog «Tribune» povabila Bevana, naj znova prevzame vodstvo levega krila stranke. Bevan ni še povedal svojega stališča glede nujnosti revizije programa stranke. Toda mnogo zanimanja je pred dnevi vzbudil njegov članek, ki je pripisoval poraz pri volitvah dejstvu, da je bil «socializem potisnjen v stran in je stranka vodila svojo bitko na podlagi prilagojenega liberalizma».

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 16,3, najnižja 8,5, ob 17. uri 15, zračni tlak 1022,3, raste, veter vzhodnik severovzhodnik 20 km na uro, vlaga 44 odst., nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 16,3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 16. oktobra
Jadviga
Sonce vzide ob 6.21 in zatone ob 17.20. Dolžina dneva 10.59. Luna vzide ob 17.24 in zatone ob 5.56.
Jutri, SOBOTA, 17. oktobra
Mira

S seje pokrajinskega sveta

Pravica Slovencev do uporabe lastnega jezika v javnih uradih

V tem smislu je pokrajinski predsednik prof. Gregoretti odgovoril misovki Sganzerle - Odbornik za proračun sodeloval pri rezanju lastnega proračuna

Na včerajšnji seji pokrajinskega sveta je predsednik prof. Gregoretti najprej prebral sklep odbora, s katerim je odgovoril na resolucijo misovske svetovalke Sganzerle - De Vecchi z dne 1. oktobra v zvezi z znano okrožnico vladnega komisariata glede tečajev slovenščine, ki naj bi jih obiskovali državni uradniki. MSI je v resoluciji med drugim poudaril, da pomeni ta okrožnica ukrep, ki teži k uvedbi dvojezičnosti v Trstu, kar predstavlja pravi atentat na celovitost italijanskega jezika, to je zadnjega okopa v obrambo italijanstva Trsta».

Prof. Gregoretti je v odgovoru v imenu odbora dejal, da se je pozanimal za vsebino omenjene okrožnice ter izvedel, da gre za ustanovitev neobveznega tečaja slovenščine vladnega generalnega komisariata za državno osebje v Trstu. Pri tem je ugotovil, da ne gre za nobeno novost, ker se takšni neobvezni tečaji za pouk slovenščine za državne uradnike v Trstu ne ustanavljajo prvič. «Ne razumem,» je rekel prof. Gregoretti, «kako lahko dejstvo, da se da državnim uradnikom možnost, da se naučijo brez vsakega pritiska slovenščine, predstavlja napad na celovitost našega jezika.» Prof. Gregoretti je tudi dejal, da se v primeru teh tečajev sploh ne more govoriti o dvojezičnosti. Bolj pravilno bi bilo to označiti kot možnost, ki se nudi italijanskim funkcionarjem, da se seznanijo s slovenščino, da se v odnosih z manjšino tudi v interesu same državne uprave ne uporabljajo nekvalificirani tolmači, ki žal vedno niti točno ne prevajajo. Na ta način se bo uresničila pravica manjšine do uporabe lastnega jezika tudi v odnosih z oblastmi, kar ni le naravna, marveč tudi pozitivna pravica, ki je izrecno potrjena v ustavi.

Na ta odgovor je Sganzerle-De Vecchi odgovorila, da je ne zadovoljuje, ker se hoče dejansko uvesti v Trstu dvojezičnost. Dejala je tudi, da ni italijanska manjšina v «coni B» nič dosegla, medtem ko so tu «Slovenci dosegli vse, kar so hoteli»! Pri tem pa je celo dodala, da je bila vedno prepričana, da se morajo priznati manjšinam njihove pravice! V svojem odgovoru je uporabljala običajni fašistični zanosni ton, kar je svetovalca Tosonija-Pittonija tako razburilo, da je viknil: «Ne potrebujemo lekcij patriotizma od nikogar!» Na to je Sganzerle-jeva odgovorila: «Povrnili se bomo k stvari v novembru,» ne da bi pojasnila, kaj s tem misli. Končno je še dejala, da resolucijo umakne, češ da bi bilo nesmiselno, da bi samo ona glasovala zanjo.

V začetku seje je prof. Gregoretti dejal, da je odbor zavrnil zahtevo svetovalcev KPI, da se vpiše na dnevni red njihova resolucija o gospodarskem položaju v zvezi s poročilom o razgovorih tržaške delegacije s predsednikom vlade Segnijem.

Sledila so vprašanja. Prof. Weiss je vprašal, ali misli pokrajina kaj storiti v pomoč ljudski knjižnici, katere sedež v Ul. Polonio so zaprli zaradi pomanjkanja osebja, to je sredstev. Marij Grbec je omenil veliko škodo, ki jo povzročajo poljedelstvu na Krasu vrabci, ker zobajo žito, ter fazani in kosi, ki obirajo grozdje in jedo semena zelenjave v vrtovih. Dejal je tudi, da nadzorstvo lovskih čuvajev v tem pogledu ni zadovoljivo. Luchesi je opisal resne razmere bolnikov tbc, za katere plačuje vzdrževalnino pokrajinski konzorcij. Mnogi izmed teh bolnikov nimajo nič lastnih sredstev, tako da ne morejo plačati niti striženja las in podobnega. Zato je predlagal, naj bi jim dali po 150 lir podpore na dan za male stroške.

Prof. Gregoretti je dejal, da je to že predlagal, da pa so blagajne konzorcija «suhe». Gregoretti je tudi potrdil, da je vladni komisariat znižal svoj prispevek konzorciju.

Sledilo je razpravljanje o treh točkah dnevnega reda. Dve točki so odobrili, nato pa se je razvila dolga diskusija o odloku vladnega generalnega komisariata o odobritvi pokrajinskega proračuna za leto 1959 s spremembami raznih postavk. Kot smo že svoj čas pisali, je proračun predvideval prispevek 540 milijonov lir za kritje primanjkljaja, nadzorni organ pa je odobril le 425 milijonov, to je okrog 115 milijonov manj. Odbornik za proračun dr. Delise pa je dokazoval, da je prispevek komisariata kljub temu ugoden, ker je ostal pribitek 122 milijonov lir iz prejšnjega proračuna. Njegove trditve pa niso prepričale opozicije, pa celo demokristjanski svetovalec Degano je izrazil nekatere svoje dvome. Pri tem pa je šlo samo za to, da vzame pokrajinski svet stvar na znanje. Svetovalci KPI so zahtevali, da se proti temu krčenju državnega prispevka protestira, ter dosegli, da se bo razpravljanje o tej točki nadaljevalo na prihodnji seji.

Pri vsem tem pa je značilno priznanje odbornika dr. Deliseja, da je on pravzaprav sodeloval z vladnim komisariatom pri rezanju raznih postavk proračuna, ker so ga poklicali, da so se z njim o tem posvetovali. Vsekakor zelo čudna zadeva.

Na seji je prof. Gregoretti tudi povedal, da odpotuje v Rim na razgovore z ministrom Jervolinom.

Sestanek v Rimu o tržaškem pristanišču

Iz Rima uradno poročajo, da je bil včeraj medministrski sestanek na katerem so proučili številna vprašanja zvezana z razvojem mednarodnega prometa tržaškega pristanišča. Na sestanku so bili prisotni predstavniki tehničnih ministrstev in najvažnejših tržaških ustanov.

Predstavniki tržaškega gospodarstva so obrazložili različne plati predloženih vprašanj, katere bodo odgovorni vladni organi nadalje proučili «v ozračju razumevanja posebnih potreb Trsta». Poleg tega so potrdili pomen tržaškega pristaniškega prometa za celotno italijansko gospodarstvo.

Iz zgoraj objavljenega uradnega poročila ni razvidno stvarno stališče odgovornih rimskih krogov, saj je v bistvu le govora, da bodo predložena vprašanja ponovno proučili. Tudi predstavniki tržaške delegacije so bili do skrajnosti zapeti in so se izgovorili z uradno tajno ter nevarnostjo, da bi za nove predloge zvedela tuja konkurenca.

Danes se bodo trije tržaški predstavniki: predsednik pokrajine Gregoretti, predsednik trgovinske zbornice Caidassi in predsednik Javnih skladišč Tanasco, razgovarjali z ministrom Jervolinom o okrepitvi pomorskih prog.

Živahno delovanje kovinarjev

Solidarnostna stavka prihodnji teden v CRDA

Skupščina v ladjedelnici Sv. Marka - Razgovor delavcev tovarne strojev s podžupanom Cumbatom

Včeraj dopoldne je bilo v tovarniških prostorih ladjedelnice Sv. Marka veliko zborovanje delavcev ,ki so ga organizirali člani FIOM-CGIL notranje komisije.

Na zborovanju je govoril član notranje komisije Burlo o kritičnem položaju vseh tržaških podjetij IRI in zlasti o zaskrbljujočem stanju ladjedelnice Sv. Marka. Navedel je znana dejstva, da je ladjedelnica brez zadostnih naročil in da zato prete delavcem številne suspenzije. Nato je govornik na kratko orisal položaj v obratih CRDA v Tržiču in zlasti v tamkajšnji ladjedelnici, ki je prav tako brez naročil in kjer številnim delavcem prete odpusti. Iz tega razloga je FIOM-CGIL iz Tržiča sklenila proglasiti prihodnji teden protestno akcijo, ki bo po vsej verjetnosti enotna, za kar se sedaj pogajajo predstavniki tamkajšnjih sindikalnih organizacij in je UIL menda na akcijo že pristala. Tržaški delavci se bodo na poziv FIOM - CGIL priključili tej akciji in bodo solidarnostno stavkali z delavci iz Tržiča za uresničitev istih zahtev.

Delegacija delavcev Tovarne strojev Sv. Andreja je bila sinoči pri tržaškem podžupanu Cumbatu, kateremu je obrazložila zaskrbljenost delavcev, ker ni dobilo tržaško podjetje naročilo za gradnjo pogonskega» stroja za 35.000-tonsko potniško ladjo, temveč bodo to turbino delali v Genovi. Delavci so upravičeno zaskrbljeni ,saj je tovarna že sedaj slabo zaposlena in obstaja nevarnost, da bodo suspendirali še večje število delavcev.

Podžupan je v svojem odgovoru podčrtal stvarno nevarnost, da Trst ne prejme omenjeno naročilo, ker so tehnični organi že sprejeli za njih končni sklep in je Finmare že predala naročilo genovski ladjedelnici. V razgovorih v Rimu je tržaška delegacija opozorila vladne predstavnike na to vprašanje.

—«»—

Zaradi nekaterih občinskih problemov

Župan D. Furlan pri vladnem komisarju

Včeraj je vladni generalni komisar dr. Palamara sprejel župana devinsko-nabrežinske občine tov. Dušana Furlana, ki mu je predložil nekatere občinske probleme.

Tov. Furlan je vladnemu komisarju predvsem omenil, da je bil letošnji občinski proračun močno okrnjen. Tako je pokrajinski upravni odbor znižal predvidene izdatke za približno 11 milijonov lir, dohodke je povečal za 7,5 milijona lir, medtem ko se bo državni prispevek v primerjavi z lanskim letom znižal za 8 milijonov lir. Župan je poudaril, da je bil s tem ukrepom prizadejan hud udarec občinskemu gospodarstvu, saj je znano, da je devinsko-nabrežinska občina močno pasivna.

Vladni generalni komisar je v tej zvezi dejal, da se ne da nič pomagati, in da bo morala občina poskrbeti, da zviša dohodke in zmanjša izdatke.

Nadalje je župan vladnega komisarja obvestil, da je dom za onemogle v Nabrežini dograjen; ko pa je bil napravljen predračun za opremo in upravljanje doma, v katerem bi lahko našlo zatočišče največ 40 starčkov, so bili vsi predlogi odbiti. Dr. Palamara je v tej zvezi dejal, da naj občinska uprava še enkrat prouči vsa vprašanja v zvezi z upravo doma in pri tem upošteva maksimalno ekonomijo. Nov predračun bo nato sam proučil.

Obravnavano je bilo tudi vprašanje graditve prostora za parkiranje avtomobilov v Devinu.

Končno je devinsko-nabrežinski župan opozoril vladnega komisarja na hudo stanovanjsko stisko, ki vlada v občini. Za 9 stanovanj v novi ljudski hiši v Nabrežini je bilo vloženih preko 1000 prošenj, kar že samo na sebi kaže, kakšen je stanovanjski položaj v tej občini V tej zvezi je župan prikazal, da je bila občina do povojnih let pretežno kmetijskega značaja, v povojnih letih pa se je dotok prebivalstva povečal do take mere, da ni več govora o kmetijski občini. Kljub temu pa so v povojnih letih zgradili le 42 stanovanj, kar se je izkazalo kot absolutno premalo. Zato je prosil vladnega generalnega komisarja, naj posreduje in pripomore k temu, da se čimprej začne gradnja vsaj onih ljudskih hiš, ki so že bile odobrene.

Dr. Palamara je za to vprašanje pokazal vse razumevanje ter zagotovil, da se bo za rešitev tega vprašanja zavzel.

Tiskovna konferenca Združenja stanovanjskih upravičencev

Zakon o blokiranih stanovanjih je treba podaljšati do 1965. leta

V vsedržavnem merilu pripravljajo Združenja stanovanjskih upravičencev zadevni zakonski osnutek

Združenje stanovanjskih upravičencev že dalj časa vodi akcijo proti stanovanjskim izgonom. Obenem pa je začelo obširno kampanjo za podaljšanje veljavnosti zakona o blokiranih stanovanjih, ki naj bi zapadel 30. decembra letos. Kot je znano, lastniki stanovanjskih hiš zahtevajo, da se do leta 1961 «popolnoma normalizira stanje» glede najemnin in najemnih pogodb, kar bi hudo prizadelo na tisoče revnejših družin.

V ta namen je Združenje stanovanjskih upravičencev sinoči priredilo tiskovno konferenco, na kateri je odvetnik Guttman izčrpno prikazal nevarnost, ki preti tisočim družinam z ukinitvijo zakona o blokiranih stanovanjih. Odv. Guttman je v svojem poročilu poudaril, da je vsedržavno tajništvo Združenja najemnikov in brezdomcev povabilo vsa pokrajinska združenja, naj se udeležijo skupnega nastopa za podaljšanje zakona o blokiranih stanovanjih in naj v tej zvezi pošljejo svoje predloge.

Tajništvu združenja je predlagalo podaljšanje veljavnosti omenjenega zakona za nadaljnjih pet let, in sicer do 31. decembra 1965. leta. V tem času naj bi se najemnine zvišale letno za 10 odstotkov, dokler ne bi dosegle 40-kratno najemnino, ki so jo najemniki plačali pred vojno. Hkrati pa je predlagalo, naj bi ustanovili posebno komisijo, ki naj bi določala višino najemnin prostih stanovanj.

Poleg tega je Združenje stanovanjskih upravičencev predlagalo še vrsto emendmajev sedanjemu zadevnemu zakonu, kot tudi predloge za izboljšanje najemninskih odnosov med hišnimi lastniki in najemniki ter njihovimi sorodniki. Danes obstaja vrsta nerešenih vprašanj v tem pogledu, kar daje zlasti hišnim lastnikom možnost, da pritiskajo na najemnike in da večkrat izženejo iz stanovanja ožje sorodnike umrlega glavarja družine, če nočejo plačevati visoke najemnine, «določene za prosta stanovanja». Tudi vprašanje plačevanja posebnih visokih zneskov za vselitev je zelo važno in bi morale oblasti preprečiti ta nemoralni način trgovanja z najemninami.

Zato je združenje že večkrat predlagalo in ta predlog ponavlja tudi sedaj, da se izdajo posebna določila, s katerimi se strogo prepoveduje kakršna koli oblika «buone entrate» in podobnih «nagrad» za vselitev v stanovanje.

Združenje stanovanjskih upravičencev je v svojih predlogih za sestavo novega zakona omenilo tudi možnost, da bi na kakšen način vskladili zvišanje najemnine blokiranih in prostih staovaj z letnimi dohodki posameznih družin, kot jih prijavijo davčnim uradom. Seveda bi bilo to omejeno samo za družine, ki imajo letno pretežno nizke dohodke. Na zadnjem zasedanju vsedržavnega združenja so načelno sprejeli te predloge in so sklenili pooblastiti skupino pravnikov, ki naj zadevo proučijo in naj pripravijo svoje predloge.

Tiskovno konferenco je otvoril predsednik združenja Fuligno, ki je na kratko prikazal napore predsedstva organizacije za dosego čim večjih uspehov in ugodnosti zlasti za izgnane družine ali pa ki jim pretijo z izgonom. Zaradi vprašanj, ki zanimajo tisoče in tisoče najemnikov, so bili predstavniki predsedstva pri najvišjih oblasteh, katerim so prikazali obupen stanovanjski položaj v mestu in obupno stanje družin, ki so jih izgnali iz stanovanja. Tajnik združenja D'Agosto pa je poudaril, da je v Trstu še vedno 60 odstotkov stanovanj blokiranih in bi ukinitev tega zakona pomenila za tisoče in tisoče družin veliko nevarnost, da bi se kar čez noč znašle na cesti, ker ne bi zmogle plačevati novih najemnin, ki bi jih v tem primeru zahtevali hišni lastniki.

Nato je odv. Guttman povedal, da je bil Trst s 3. oktobrom letos priznan za mesto, kjer primanjkujejo stanovanja, kar daje najemnikom nekaj ugodnosti zlasti pri prizivu proti stanovanjskemu izgonu in v pogledu zidanja ljudskih stanovanj.

V okviru celotnega delovanja v korist najemnikom bo združenje priredilo v nedeljo dopoldne ob 11. uri na Trgu Giuliani.

—«»—

Vprašanje odkupa ljudskih stanovanj

Predvčerajšnjim je bil na sedežu združenja stanovanjskih upravičencev sestanek stanovalcev «Vatikana», ki so te dni dobili ponudbe za odkup ljudskih stanovanj. Po živahni diskusiji so prizadeti stanovalci soglasno odobrili resolucijo, v kateri opozarjajo pristojna ministrstva na predlagane spremembe zakona o odkupu ljudskih stanovanj, ki predvidevajo, da mora biti odkup ljudskih stanovanj na prostovoljni podlagi, da se ne sme izseliti tistih, ki nočejo ali ne morejo kupiti stanovanja, da se zniža obrestna mera od 5.80 na 4 odstotke itd.

Poleg tega poudarjajo, da bodo nadaljevali svojo borbo za spremembo zakona in odklanjajo dosedanje predpise za način odkupa ljudskih stanovanj, kot jih določa zakon od 17. januarja 1959.

—«»—

Preveč nesreč povzročajo mladi motoristi

Ko je včeraj popoldne 63-letni upokojenec Guglielmo Longarolli iz Ulice Silvio Pellico 1 prečkal cesto ob koncu Korza Garibaldi in začetku Trga stare mitnice, ga je podrl z vespo 18-letni Gianfranco Sbocchelli iz Ulice Revoltella 14. Pri padcu se je Longarolli precej pobil in ranil po glavi ter zgubil spomin, zaradi česar so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na kirurški oddelek. Če ne bodo nastale komplikacije, bo okreval v 2 do 3 tednih.

—«»—

VČERAJ PODPIS POGODBE

Gradnja avtostrade Trst - Mestre

Iz Rima poročajo, da so včeraj med ANAS in družbo «Autovie Venete» podpisali pogodbo za gradnjo in upravljanje avtostrade Trst - Tržič - Mestre in za gradnjo odseka Palmanova - Videm.

Cesta bo dolga 140 km in bo njena gradnja stala 17.5 milijarde lir. Država bo prispevala 6 milijard lir. Graditi bodo pričeli prihodnjo pomlad in cesto bodo predvidoma zgradili v dveh letih in pol od pričetka del.

Tiskovna konferenca PSDI

Krajevna politika ostane nespremenjena

Stranka zavrača škodljivi nacionalizem

Včeraj je tržaška federacija PSDI priredila tiskovno konferenco, na kateri je tajnik Pierandrei najprej prebral izjavo stranke, nato pa sta on in podtajnik Cesare odgovarjala na vprašanja novinarjev. Izjava pravi med drugim:

Nedavni kongres tržaške federacije je potrdil, da bo novo vodstvo nadaljevalo dosedanjo funkcijo demokratičnega socializma v našem mestu. Kongres je tudi pokazal, da je 82 odstotkov starih članov ostalo zvestih stranki in med njimi so vsi predstavniki stranke v krajevnih ustanovah, razen enega, ter vsi sindikalisti. Novo tajništvo je sad skupnega sporazuma in v njem so bile naloge porazdeljene po funkcionalnem kriteriju. Federacija hoče ohraniti svoj enotnostni značaj tudi zato, ker ni razlik v ocenjevanju krajevne politike, ki ostane nespremenjena. PSDI si bo prizadevala doseči enotnost vseh socialistov, ker je težnja po enotnosti upravičena. Po mnenju PSDI pa še ni dozorel položaj za to «na drugi strani». Zaradi tega je PSDI edini predstavnik Italije v Socialistični internacionali.

V občinskem okviru bo PSDI nadaljevala svoje dosedanje delovanje, ki je odločilno, ker meni, da ni druge alternative kot tržaški posnetek Segnijeve vlade, ki pa ga socialdemokrati odločno zavračajo. PSDI bo ohranila svojo sindikalno linijo, okrepila akcijo v obrambo delavskega razreda, opozarjala na pomanjkljivost državnih ukrepov v korist Trsta ter se zavzemala za čim širše sodelovanje z drugimi demokratičnimi strankami, pri čemer bo zavračala škodljivi nacionalizem kakor tudi frontizem vrste «Milazzo».

Na vprašanja novinarjev sta Pietrandrei in Cesare ponovno poudarila, da ostane občinska politika stranke nespremenjena. Glede Delavskih zadrug je za PSDI zadevni odlok Palamare le prvi korak k večji demokratičnosti. Kar se tiče obrambe tržaške industrije, je stranka vedno pripravljena na skupen nastop z vsemi. Glede zadnje nacionalistične gonje v zvezi z dvojezičnostjo je PSDI mnenja, da se položaj ne bo zaostril, ker so tudi druge demokratične stranke nasprotne poskusom, da se zavre pomirjenje. Pravična politika do manjšin je tudi v korist vlade. PSDI je v Trstu vedno zagovarjala in bila dosledna politiki pomirjenja in priznavanja manjšinskih pravic skladno z demokratičnimi načeli in z ustavo. Zato je tudi pozdravila sklenitev Memoranduma in sporazum o obmejnem prometu.

—«»—

Ponesrečeni Ricmanjec podlegel poškodbam

Včeraj ob 5.05 je na II. kirurškem oddelku umrl 30-letni Donato Komar iz Ricmanj št. 136. Kakor smo že poročali, se je Komar hudo ponesrečil v ponedeljek, ko ga je pri raztovarjanju tropin stisnilo ob mali tovornik in mu poškodovalo hrbtenico.

Predlogi pristaniških delavcev za okrepitev prometa pristanišča

V resoluciji poudarjajo nevarno konkurenco drugih pristanišč in zahtevajo takojšnje ukrepe oblasti

Včeraj je bila skupščina pristaniških delavcev, na kateri so obširno razpravljali o kritičnem položaju tržaškega pristanišča in poudarili, da v sedanjih pogojih ne obstajajo možnosti za razvoj in povečanje pristaniškega prometa. Skupščina je ob zaključku sprejela obsežno resolucijo, v kateri uvodoma poudarjajo, da je federacija pristaniških delavcev pravočasno opozorila oblasti na položaj in to na zasedanjih, z resolucijami, manifestacijami in spomenicami, ki so jih predložili ministroma Spataru in Jervolinu.

Ugotovili pa so, da do sedaj vladni organi niso uveljavili tiste ukrepe, ki bi lahko omogočili razvoj prometa in zlasti tranzita, ki ga odvzema tržaškemu pristanišču konkurenca drugih pristanišč.

V resoluciji poudarjajo, da so še vedno veljavne naslednje zahteve, ki so jih predložili ministru za trgovinsko mornarico:

1. Ustanoviti je treba politične pristaniške tarife s pomočjo ustrezne državne subvencije.

2. Vskladiti je treba železniške tarife za in iz tujine z železniškimi tarifami konkurenčnih držav.

3. Tržaškemu pristanišču je treba zagotoviti pomoč v konkurenčni borbi, ki je zaradi Skupnega evropskega tržišča vedno ostrejša s strani severnih pristanišč, Reke in Kopra.

4. Obnoviti je treba tradicionalne pomorske zveze z ladjami, ki bodo prav tako številne in bodo imele isto zmogljivost, kot ladje, s katerimi je Trst razpolagal pred vojno.

5. Ustanoviti je treba nove pomorske zveze z Daljnim vzhodom, Kitajsko in Indijo ter izboljšati cestne zveze z Avstrijo.

6. Določila o delu v svobodni luki je treba raztegniti na železniško industrijsko pristanišče, tako da bodo lahko tam opravljali pristaniška dela samo pristaniški delavci.

Končno delavci v resoluciji pozivajo oblasti, da sprejmejo ustrezne pobude, da se ustvarijo mednarodne pogodbe zlasti z deželami tržaškega prirodnega zaledja.

Pristaniški delavci opozarjajo na veliko škodo, ki jo povzroča znižanje prometa pristaniškim delavcem, špediterjem pomorskim agentom, Javnim skladiščem in drugim zainteresiranim gospodarskim krogom. Vse to vpliva tudi na poslovanje trgovcev na drobno, saj se zaradi znižanja dohodkov zgoraj navedenih kategorij zmanjšuje tudi njihov poslovni promet.

Zato se sindikalna organizacija obvezuje, da bo opozorila javnost na kritični položaj pristanišča in pozvala še enkrat oblasti, da je treba takoj sprejeti ustrezne ukrepe.

—«»—

Seja občinskega odbora

Na sinočni seji tržaškega občinskega odbora so razpravljali prvenstveno o upravnih vprašanjih. Med drugim so sklenili vključiti na dnevni red zasedanja občinskega sveta razpravo o pravilniku tržnice s sadjem in zelenjavo na debelo.

Župan je tudi poročal v zvezi z vestmi o vključitvi 40 milijonov lir za ustanovitev centra za strokovno vzgojo delavcev. Objasnil je, da ta občinska pobuda nima nobene zveze z že obstoječimi centri (CAM) vladnega generalnega komisariata niti s Selad, temveč da skušajo na ta način zagotoviti nove možnosti za zaposlitev in za javna dela. Menda naj bi vladni generalni komisariat ne bil soglasen s to pobudo in z namero, da bo občina za potrebna sredstva razpisala posojilo.

SLOVENSKI SOLSKI ATLAS
dobite v Tržaški knjigarni in v ostalih slovenskih knjigarnah v Trstu in Gorici. Stane 1.200 lir.

Potovalni urad
«AURORA»
TRST, UL. CICERONE 4
TEL. 29243
organizira sledeče izlete: ob 31.10.1959 do 2.11.1959
v
OPATIJO
LJUBLJANO
ter v
ZAGREB
VPISOVANJE do 17. oktobra 1959.

Važna izjava javnega tožilca

Stanje po memorandumu je današnja stvarnost

To stvarnost je treba upoštevati bolj kot neko protokolarno številko v Uradnem listu

Na kazenskem sodišču je bila včeraj popoldne zanimiva razprava o bigamiji, oziroma razporoki in poroki v Kopru. Na razpravi pa je bilo govora tudi o londonskem sporazumu in njegovi veljavnosti. Emilija Sabadin se je 7. novembra 1953 poročila v Kopru z Geremio De Ponte, ki se je 31. avgusta 1949 na sodišču v Kopru ločil od Milke Palme, s katero je bil poročen od leta 1941. De Ponte in Emilija Sabadin sta se nato preselila v Trst in sta 17. 3. 1956 zahtevala na občini neke dokumente. Občina je sporočila državnemu pravdništvu, da je De Ponte bigamist, ker v Italiji ni dovoljena razporoka. Preiskovalni sodnik je 27. avgusta 1957 obtoženca oprostil, toda državni pravdnik se je temu uprl; preiskovalni sodnik prizivnega porotnega sodišča je spet oprostil De Ponteja, državni pravdnik pa se je spet pritožil, tako da je zadeva prišla celo na kasacijo, ki je vso stvar spet vrnila preiskovalni sekciji prizivnega sodišča. Ta je vso zadevo izročila kazenskemu sodišču z obtožbo, da je De Ponte kriv bigamije. Medtem pa je De Ponte umrl in včeraj je prišla pred kazensko sodišče njegova vdova, ki je bila obtožena sokrivde.

Po daljšem nagovoru javnega tožilca in posvetovanja je sodišče oprostilo obtoženko vsake krivde, ker dejanje ni kaznivo.

Sodišče je na podlagi utemeljitve javnega tožilca upoštevalo dejstvo, da sta Emilija Sabadin in Geremia De Ponte živela in se poročila v Kopru, kjer velja jugoslovanska juridična ureditev, ki jo je nato priznala mednarodna konvencija — londonski sporazum.

Glede tega je važna izjava, ki jo je na tej razpravi podal včeraj javni tožilec dr. Maltese: **«Vprašanje memoranduma se postavlja v zgodovinsko in politično stvarnost, ki bi jo samo take osebe, ki so preveč podvržene abstraktnosti, lahko prezrle, čeprav konvencija ni bila objavljena v Uradnem listu.**

Znano je, da se je na podlagi memoranduma prevzela posest nekega mesta in se je na drugi strani pustila zasedbena sila (occupanti). Juristi torej ne morejo ne biti občutljivi do te zgodovinske in politične stvarnosti, ki velja več kot neka protokolna številka v Uradnem listu.»

Izpred kazenskega sodišča

Preveč cigaret je imel Splitčan v avtomobilu

Obsojen je bil na veliko globo, kot jamstvo za plačilo pa so mu zaplenili avtomobil

Izlet, ki ga je 33-letni Nikola Grabovac iz Splita hotel napraviti po Italiji, se je zanj slabo končal že ob prihodu na italijansko mejo.

V soboto zvečer se je pripeljal s svojim avtom «Fiat 1400» na obmejni blok na Pesku. Na vprašanje financarjev, koliko cigaret ima, je odgovoril da ima pri sebi 12 škatlic. Financarji pa so se hoteli prepričati in so Grabovcu rekli, da bodo podrobno pregledali avto. Tedaj se je Grabovac premislil in izjavil, da se hoče takoj vrniti v Jugoslavijo, toda financarji so mu dopovedali, da je že na italijanskih tleh in da morajo pregledati avto. Tako so našli pod sedeži in v kovčkih 726 škatlic raznih jugoslovanskih cigaret, 2 preprogi in steklenico slivovke. Grabovac se je opravičeval, da je hotel cigarete podariti nekemu svojemu bratrancu, ki stanuje v Padovi. Ker ni mogel takoj plačati visoke globe, so avto zaplenili, njega pa aretirali.

Včeraj je o zadevi razpravljalo kazensko sodišče, ki je Grabovca obsodilo na plačilo 480.000 lir globe in sodnih stroškov. Kot jamstvo za plačilo je sodišče odredilo nadaljnjo zaplembo avtomobila.

* * *

Kazensko sodišče je včeraj tudi razpravljalo o zadevi, v katero je bil zapleten 28-letni Gaetano Corda iz Ul. Baiamonti. Novembra 1954 je sodišče odredilo zaplembo gradbenega materiala, ki je bilo na nekem zemljišču v Ul. Baiamonti, kjer je podjetje Danilo Grillo gradilo stanovanjsko hišo. Sodni oficial je naročil Cordi, naj pazi na omenjeni material. Gradnjo omenjene hiše je nadaljeval Vittorio Matkovich, ki je nekega dne prišel h Cordi in mu naročil, naj pazi na material. Čez nekaj dni, tako pravi Corda, pa je Matkovich pokazal potrdilo o plačilu 140.000 lir in odpeljal material. Matkovich je izjavil, da ni vedel o sodni zaplembi materiala. Sodišče je Cordo obsodilo na štiri mesece zapora in plačilo 3000 lir globe ter sodnih stroškov in to pogojno, ker je oddal zaplenjeni material brez dovoljenja sodišča.

* * *

Julija lani pa je tržaško kazensko sodišče obsodilo na 9 mesecev zapora in 7.000 lir globe 37-letnega Alessandra Bianchija iz Ulice Gozzi 5, ker je lanskega maja ukradel v sakristiji cerkvice sv. Tereze 60.000 lir, v cerkvi sv. Vincenca pa mu tatvina ni uspela, ker je moral prej zbežati. Vložil je priziv, toda prizivno sodišče je včeraj potrdilo prvotno razsodbo.

Slovensko narodno gledališče v Trstu

DANES 16. t. m. ob 20.30 v prosvetni dvorani v BORŠTU

DESETI BRAT

V nedeljo 18. t. m. ob 20. uri v prosvetni dvorani «A. Sirk» v KRIŽU
Paolo Levi
Po čem je resnica
drama v dveh delih

GLEDALIŠČA

TEATRO NUOVO

Danes ob 21. uri ponovitev predstav Diane Torrieri: Sergio Velitti: «Modro blago»; Carlo Terron: «Crna vdova»; Massimo Binazzi: «Noči v strahu».

—«»—

ABONMAJI ZA «VERDI»

Pri gledališki blagajni «Verdija» so začeli sprejemati potrdila o abonmajih na novo operno sezono, ki jo bodo otvorili 12. novembra s predstavo Verdijevih «Vespri siciliani».

KONCERTI

Danes ob 21. uri bo v Avditoriju v Ul. Teatro Romano četrti jesenski simfonični koncert, ki ga bo dirigiral Dante Ullu. Na sporedu so skladbe Beethovna, Poulenca, Liadowa in Porrina. Nadaljuje se prodaja vstopnic v Centralni blagajni.

KINO

Excelsior 15.00, 17.00, 19.45, 22.10 «Nekomu ugaja toplo», M. Monroe, T. Curtis.
Fenice 15.00 «General della Rovere», Vittorio De Sica, Sandra Millo, Giovanna Ralli. Izkaznice neveljavne.
Arcobaleno 16.00 «Dnevnik Ane Frank», Millie Perkins.
Supercinema 15.30 «Tajna akcija», John Drew, Jean Sterling. Cinemascope.
Filodrammatico 16.00 «Moja zemlja», R. Hudson, J. Simmons, D. Mc Guire. Cinemasc. Techn.
Grattacielo 16.00 «Moja zemlja», R. Hudson, J. Simmons, D. Mc Guire. Cinemascope, Techn.
Cristallo 16.30 «Natakarice», Ugo Tognazzi, Giovanna Ralli.
Capitol 16.00 «Maigret in primer Saint Fiacre», Jean Gabin, Valentine Tessier.
Astra Roiano 16.00 «Veter strasti», J. Chandler, E. Williams.
Alabarda 15.00 «Nekdo bo prišel», F. Sinatra, D. Martin.
Aldebaran 16.00 «Goli grići», David Wayne, Keenan Wynn. Technicolor.
Ariston 16.00 «Blesteča ljubezen», Gary Grant in Deborah K[...] Cinemascope, technicolor.
Aurora 16.30 «Kasim, indij[...] rija», V. Mature, A. A[...] Cinemascope, technicolor.
Garibaldi 16.00 «Veliki C[...] Mario Lanza, Ann Blyth.
Ideale 16.00 «La violetera[...] Montiel in R. Vallone.
Impero 16.30 «Serifka», Ugo [...] gnazzi in Tina Pica.
Italija 16.30 «Les amants», [...] ne Moreau.
Moderno 15.30 «Grešniki v [...] drih hlačah» (Les Tric[...] Pascal Petit, Jacques Ch[...] Prepovedan vstop mlad[...]
S. Marco 16.00 «V senci K[...] džara».
Savona 16.00 «Sedmo S[...] potovanje», O. Grant, K[...] thews. Cinemascope, tech[...]
Viale 16.00 «Ob zatonu [...] tev», John Agar, Mamie [...] Doren.
Vittorio Veneto 21.00 K[...] Jutri «Kitty».
Marconi 16.00 «Krik in [...] Woodward, Yul Brynner.
Massimo 16.00 «Med dvema [...] poma», Van Johnson.
Novo cine 16.00 «Tista le[...] wige Feuillere.
Odeon 16.00 «Souvenir d'[...] Alberto Sordi, V. De Si[...]
Radio 16.00 «Burlaki na [...] John Derek, Dawn Ad[...] Martinelli, Technicolor, [...] scope.

MILJE

Europa «Tam, kjer teče [...]

RADIO

PETEK, 16. oktobra 19[...]

RADIO TRST A

7.00 Jutranja glasba; 11.3[...] obvezno, drobiž od [...] 12.10 Za vsakogar [...] V svetu kulture; 12.5[...] lahkih orkestrov; 13.30 Gl[...] željah; 17.30 Plešite z [...] Lovski spomini Ivana [...] 18.10 Bartok: Koncert za [...] 18.45 Vokalni tercet [...] 19.00 Sestanek s [...] 19.20 Pestra glasba; 20.00 [...] 20.30 Orkester Werner [...] 21.00 Umetnost in prired[...] Trstu; 21.20 Operna glasb[...] Znanost in tehnika; 22.15 [...] sopranistke Jelke Rupni[...] klavirju Ciril Cvetko; 2[...] kester Dino Olivieri; [...] virski duo Cergoli-Safred[...] Glasba za lahko noč.

TRST

11.35 Komorna glasba; [...] Tretja stran; 12.30 Gla[...] bum; 18.05 Guido Cergol[...] virju; 19.45 Glas delavce[...] Mali glasbeni variete, [...] cert pod vodstvom Franc[...] ciola.

II. PROGRAM

10.00 Zeleni disk — [...] poldanska oddaja; 14.00 [...] in tretji; 16.00 Tretja [...] Maksim Gorki: Povesti [...] radijski sestanek; 19.00 [...] nino; 20.30 Mali glasbe[...] nato Ciak — filmske [...] 21.00 Orfeo pri Juke bo[...] bavna oddaja.

KOPER

Poročila v italijanšč[...] 17.15, 19.15 22.30. **Poročila v slov.** 7.[...] 15.00

5.00-6.15 Prenos RL; [...] Prenos RL; 7.15 Glasba [...] jutro; 7.40 Glasba za [...] 8.00-12.00 Prenos RL; 12[...] ba po željah; 12.50 Gl[...] ljah (II. del); 13.40 [...] nasveti: «Odpravimo ne[...] domačih živalih»; 13.45 [...] dije do melodije; 14.3[...] aktualnosti: «Zaščita [...] 14.40 Ljubljanski komor[...] 15.20 Češka godba; 15.4[...] nos RL; 17.00 Melodi[...] havajski trio «Tao-Moe[...] Plesna čajanka; 18.00 Tre[...] 18.15 Glasbena galerij[...] Srebotnjak; 19.00 [...] Tunes kvintet, «Hi-Lo[...] Freshmen, The Platters[...] ces in Crescendos; 19.3[...] nje teme; 19 30-22.15 Pre[...] 22.15 Dva saksofonista: [...] fitte in Coleman Hawkin[...] W. A. Mozart: Godal[...] štev. 17.

SLOVENIJA

327.1 m, 202.1 m, 212.4 [...] **Poročila:** 5.00, 6.00, 7.00, [...] 10.00, 13.00, 15.00 [...] 22.00, 22.55

8.05 Državni zbor [...] SSR p. v. Aleksandra [...] ča Svešnikova; 8.30 Pr[...] melodije; 9.00 Naš po[...] Ivan Crnagoj: Rimski [...] Jacques Ibert: 10 pr[...] klavir; 9.40 Pet minut [...] pesmico — Janez Bitenc[...] in gobica; 9.45 Kotiček [...] ljubitelje glasbe; 10.10 [...] glasba à la carte; 11.[...] Bravničar: Prva simfo[...] Družina in dom; 11.45 P[...] phena Forsterja pod [...] zbor RTV Ljubljana p[...] Skoberneta; 12.00 Seg[...] tura; 12.15 Radijska k[...] verza — Milan Merhar[...] sestavek; 12.25 Pisan [...] red; 12.45 Alpski zvoki[...] vestila in zabavna gl[...] Igra Mariborski godal[...] bel; 13.50 Od dueta d[...] 14.10 Igra trio Goršič[...] 14.25 Radijska šola za [...] njo: Tinček-Potepinček[...] de Falla: Ples ognja; 15.[...] tovne književnosti; 17.10 [...] koncert ob štirih; 17.20 Z orke[...] z volivci; 17.20 Z orke[...] Carste; 17.45 Nekaj zbor[...] na Lajovica; 18.00 C[...] zdravje; 18.10 Godala [...] 18.30 Iz naših kolekt[...] Zabavni orkester RTV [...] 20.15 Tedenski zunan[...] pregled; 20.30 Mozart[...] 20.53 Lahka glasba; 21.[...] o morju in pomorsc[...] Nočni operni koncert[...] na orkestra Les Brow[...] James; 23.30 L. van B[...] Trio v c-molu op. 1 [...]

RTV JUGOSLAVIJA

Od 20.50 dalje prenos [...] tuje TV postaje.

TELEVIZIJA

13.30 Solska oddaja; 17.[...] daja za otroke; 18.30 [...] 18.45 Ona in drugi; 18.[...] in knjige; 20.30 Poročil[...] Ivana Lorenska — kom[...] dveh dejanjih.

IZLETI

IZLET SPDT NA NANOS

SPDT priredi v nedeljo 18. t. m. izlet na Nanos. Prijave v Rimski ulici št. 15-II.

Slovenska prosvetna zveza, Društvo slovenskih srednješolcev, Taborniki in klub «Simon Gregorčič» iz Gorice
prirediјo
v nedeljo 25. oktobra
MLADINSKI IZLET
v NOVO GORICO in v TOVARNO ANHOVO

Odhod iz Trsta in Gorice s posebnimi avtobusi. Ob 9. uri v hotelu «Sabotin» zajtrk, nato ogled tovarne. Ob 12. uri kosilo in ob 16. uri kulturni program v novem domu v Anhovem. Sledi sprejem in zabava.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 15. oktobra 1959 se je v Trstu rodilo 5 otrok, umrle so 3 osebe, porok pa je bilo 9.

POROČILI SO SE: kmet Dušan Negrulj in gospodinja Marinka Pasku, mizar Nevio Vatta in bolničarka Maria Lachi-Cullin, sluga Sergio Rossetti in gospodinja Licia Era, natakar Giovanni Montesi in šivilja Palmira Tretiach, instalater Giuseppe Fabian in gospodinja Letizia Martincich, delavec Bernard Skerlavaj in šivilja Elvira Furlan, šofer Bruno Taukoff in gospodinja Liliana Canciani, šofer Paolo Pesaro in delavka Mara Veglia, prodajalec Antonio Nao in učiteljica Diana Rondi.

UMRLI SO: 69-letni Santo Zennaro, 29-letni Donato Comari, 73-letna Cristina Gasperi.

LJUDSKA PROSVETA

Izvršni odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo danes 16. t. m. ob 18. uri v Trstu v Ul. Roma 15-II.

RAZNA OBVESTILA

Filatelistični klub «L. Košir». V nedeljo 18. t. m. od 10. do 12. ure sestanek.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM — Al Cammello, Drevored XX. septembra 4; Godina, Trg Sv. Jakoba 1; Sponza, Ul. Montorsino 9; Vernari, Trg Valmaura 10; Vielmetti, Borzni trg 12

—«»—

Valute

	Trst	Milan
Zlati funt	—.—	5750.—
Marengo	—.—	4300.—
Dolar	649.—	617.—
Frank franc.	123.85	123.—
Frank švic.	148.—	143.—
Sterling	1737.50	1725.—
Dinar	70.—	72.—
Šiling	23.70	23.60
Zlato	—.—	702.—
Zah. n. marka	148.—	147.—

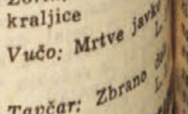
N O V O:
Zorin: V deželi S[...] L. [...]
kraljice
Vučo: Mrtve javke L. [...]
Tavčar: Zbrano del[...] L. [...]
VIII.
TRŽAŠKA KNJIG[ARNA]
Trst - Ul. sv. Fran[...]
Telefon 61-79[...]

MALI OGLASI

PODI IZ FURNIRJA [...] se prodaja[...] kv. m — [...] Gambini 3.

NENAVADEN FANATIZEM V INDIJI

«NEHRUIZEM»

Poleg skrbi, ki mu jih dajajo redni državni posli, se mora indijski predsednik vlade Džavaharlal Nehru, boriti tudi proti «kultu osebnosti», ki je, v zvezi z njegovo osebnostjo, zajel mnoge kraje v Indiji. Nehru mora zastaviti vso svojo avtoriteto, da ga fanatični Indijci ne bi postavili na raven — božnika!

Ta val «nehruizma» je preplavil vso indijsko ozemlje: v Indiji se prodaja zobna pasta «Nehru», ...ni za lase «Nehru» in kozmetični proizvodi, ki so prav tako Nehrujeve. Drug za drugim se v indijskih mestih pojavljajo hoteli, ki nosijo ime indijskega predsednika vlade, nedavno pa je neka tovarna masla dala svojim proizvodom ime «Nehru». Neki lekarnar v Kalianu, v bližini Bombaya, je pred svojo lekarno izobesil velik oglas z naslednjo vsebino: «Zdravilo «Joga» bo izboljšalo vaše zdravje, če se boste poslužili istih metod, ki jih uporablja tudi Nehru».

Indijski predsednik vlade ni zmožen preprečiti tega vala «kulta osebnosti», kljub temu da je indijska vlada mnenja, da je ta moda «nehruizma» presegla že vsakršno mejo dostojnosti. Prebivalci naselja Sabarkanta, v bližini Bombaya, so n. pr. ustanovili «Združenje božanske Nehrujeve moči» in v tem čudnem združenju častijo svojega predsednika vlade kot «deseto utelešenje boga Šive». Člani tega «združenja» so v hiši nekega svojega pristaša postavili velikanski portret Džavaharlala Nehruja in ga častijo z molitvijo. Člani tega združenja ležijo z obrazom na tleh pred njim, kadijo sobo s kadilom, prepevajo verske pesmi in prosijo svojega «božnika», da jim usliši vse želje. To oboževanje se spreminja tudi v delirium. Člani tega «združenja» so z molitvijo prosili Nehrujevo sliko, da pošlje dež, in naslednji dan je po sedmih mesecih suše, vas zajelo močno deževje. Spričo tega so vaščani sprejeli sklep, da bodo novemu «bogu» zgradili svetišče. Da ne bi prišlo do te neumnosti, se je v zadevo vmešal tudi sam Nehru. Ostro je kritiziral pokrajinsko vlado v Bombayu, ker dopušča take manifestacije, in je v Sabarkanto poslal skupino vladnih funkcionarjev, da bi preprečili izgradnjo te nove cerkve. Toda vaščani niso hoteli niti slišati o intervencijah iz Nove Delhija in jih proglasili za «protidemokrate».

Primer Sabarkante ni osamljen. Prebivalci nekega majhnega naselja v bližini Madrasa so iz nekega ameriškega časopisa izrezali ogromno Nehrujevo sliko in z njo šli skozi vas v svečani procesiji. Vsi oni, ki niso sodelovali v procesiji, so stali na balkonih svojih hiš in metali cvetje na Nehrujevo sliko.

Po vsej Indiji krožijo miti in legende o indijskem predsedniku vlade, katerega popularnost že ograža Ghandijevo. V Indiji že ni kmeta, ki ne bi verjel, da je Nehru imun proti ujedu tudi najbolj strupenih kač.

Indijski predsednik vlade ni spričo tega fanatizma zaskrbljen samo zaradi svoje osebne skromnosti, ampak tudi zaradi tega, ker bi taki pojavi utegnili imeti tudi resne politične posledice. Stari Ghandijev prijatelj, opozicijski politik Čakravarti Radžagopalačani je začel ostro kampanjo proti temu nesmiselnemu «kultu osebnosti». Nehru je odobril to akcijo svojega političnega nasprotnika v upanju, da ji bo uspelo zajeziti ta val primitivnega fanatizma.

Drugi primer ujetništva

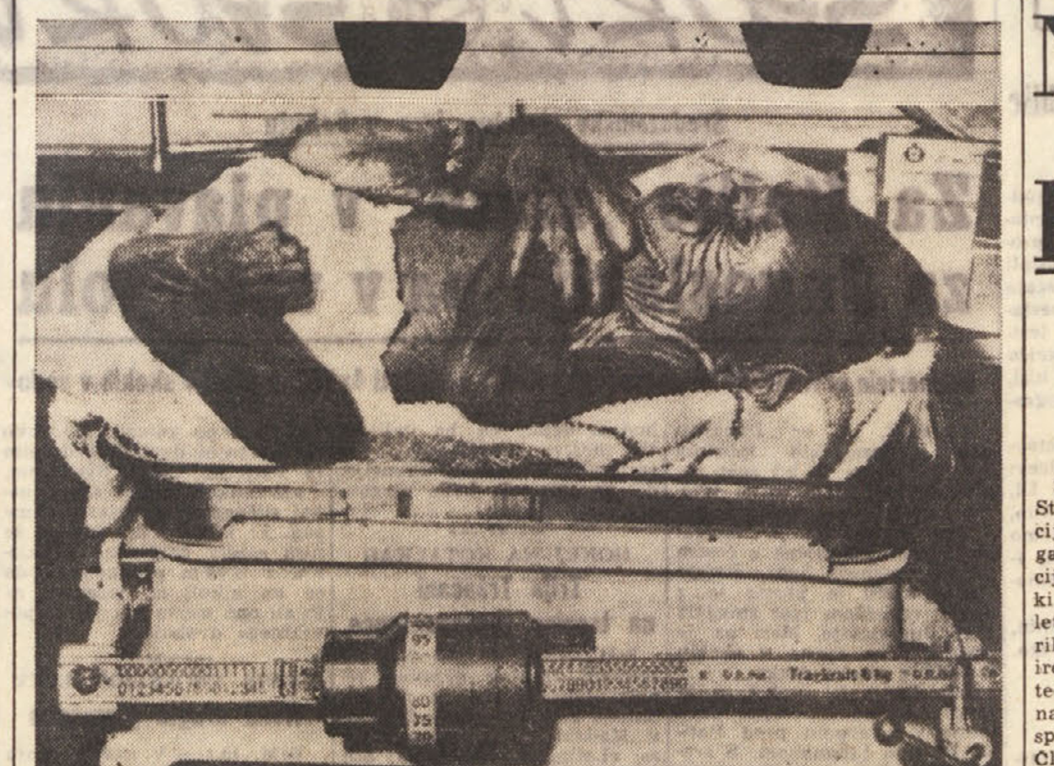

Goma je drugi mladič gorile, ki se je do sedaj rodil v ujetništvu. Ko je prišel na svet je tehtal komaj 1,8 kg. Njegova mati živi v zoološkem vrtu v Baslu in ji je ime Achilla

PORAZNA SLIKA, KI JO O TRSTU DAJE GIANI STUPARICH

Nekdanji mogočni emporij propada v ribiško naselje

Pristaniške zmogljivosti v prostih lukah izkoriščene le za 27 do 35 odstotkov - Kaj je sedanjih 100 tisoč vreč brazilske kave proti 1.335.853 vrečam kave v letu 1913

Znani tržaški pisatelj Giani Stuparich, ki izhaja iz generacije Scipia Slatapera, katerega prijatelj je bil, iz generacije in kroga javnih delavcev, ki so ob začetku našega stoletja in med prvo vojno tvorili ogrodje in dušo tržaškega iredentizma, je za ilustrirani tednik «Italia domani» napisal nadvse zanimiv članek o gospodarskem propadanju Trsta. Članek je vzbudil, predvsem v Trstu, veliko zanimanje prav zaradi tega, ker ga je napisal Stuparich in ker v njem daje dokaj realistično sliko današnjega Trsta. Zaradi njegove zanimivosti bomo članek skušali prikazati v nekoliko skrajšani obliki.

Pisec začenja zgodovino Trsta v dobi, ko se je ta razbohotil, ko je tržaško pristanišče bilo polno ladij, ko je «mesto bilo natlačeno blaga, ko so njegove ulice vzdolž pristanišča dišale po kavi, južnem sadju in začimbah», ko je v letu 1913 njegovo pristanišče zabeležilo šest milijonov ton prometa, ko je Trst s svojimi zavarovalnimi družbami, s svojimi prevozniškimi družbami, z arzenalom in s svojimi strokovnimi delovnimi silami živel, in ko je v njem našel boljšo ali slabšo zaposlitev vsakdo, ki se je vanj priselil in ko ni bil nihče prisiljen Trsta zapustiti, da bi si drugod iskal dela. To pa je, po pisanju Gianija Stuparicha, bil Trst v začetku 19. stoletja, kajti slika današnjega Trsta je vse drugačna.

Iz današnjega Trsta pa se morajo množice kvalificiranih delavcev in obrtnikov seliti in si iskati kruha v Avstraliji ali drugod v svetu. «Prvič v svoji zgodovini se Tržačani zbirajo ob njegovih obalah, da bi z od solz ovlaženimi rutami pozdravljali svoje brate, sinove in sorodnike, ki emigrirajo,» piše dobesedno Giani Stuparich. Trst je danes mesto, ki vzbuja bol pri tistih, ki se ne zadovoljujejo le z njegovim zunanjim videzom. Trst je mesto v propadanju.

Giani Stuparich nadaljuje, da se je Trst v zadnjih 40 letih razširil vse do svojih okoliških gričev, da je razširil svoje trge in ulice, si zgradil svoje nebotičnike in podeseteril svojo električno razsvetljavo ter okrepil svoje pristaniške naprave. Toda kolikšna razlika med zunanjim razkošnim videzom in siromaštvom njegovega bistvenega življenja! Kolikšna razlika med skromnim Trstom preteklosti, katerega pristanišče je bilo polno ladij, ki so morale tudi po več dni ali tednov čakati, da bi mogle izkrcati svoje blago, in sedanjim razkošnim Trstom, «katerega pristanišče, prazno od lanterne do lanterne, nudi čudovito sliko puščobe. Trst je kot bolnik, ki boleha za hudo anemijo, ki pa se kiti in krasi, da bi dal videz zdravega in polnega življenja.»

«Če bi stari tržaški trgovci, ki so v 18. in 19. stoletju pripomogli k izgradnji velikega emporija, vstali od mrtvih in videli svoje mesto, kakršno je danes, bi se prijeli za glavo» pravi Giani Stuparich. Kajti njihov praktični duh bi ne mogel sprejeti zunanje grandioznosti, ki bi ne ustrezala e. naki gospodarski moči. Nato pisec članka prehaja h konkretnim podatkom. V ta namen navaja podatke iz rubrike «Vita del porto» iz «glavnega tržaškega dnevnika». Dnevnik, iz katerega pisec povzema te podatke, vklepa to rubriko v svoje zadnje kolone, «kot bi hotel skriti sramoto», z druge strani pa se njegova kronika «napihuje z lahkotnimi in stalno se ponavljajočimi vladnimi obljubami bodočih ukrepov, ki naj rešijo težki problem,» pravi dobesedno Giani Stuparich. Če pa vržemo pogled na to rubriko, bodo tudi nepoznavalci spoznali dejansko ekonomsko stanje današnjega Trsta. Če primerjamo prvo polletje leta 1959 s prvim polletjem leta 1958, opazimo velik padec že tako šibkega in skrčenega prometa. Gre za padec od 45 do 47 odst., ki se v konkretnih številkah odraža v izgubi 600.000 ton prometa v enem samem polletju. Ta padec prometa pride še bolj do izraza, če ga primerjamo z napredkom v pristaniščih, ki s tržaškim pristaniščem tekmujejo in ki so v prvih štirih mesecih letošnjega leta zabeležila v primerjavi s prometom iz lanskega leta povečanje prometa za 7 ali 8 odstotkov. In če ta promet primerjamo s pristaniškimi napravami Trsta in njegovo zmogljivostjo, pridemo do žalostne ugotovitve: tržaško pristanišče ima v svojih prostih lukah zmogljivost od 2.2 do 2.8 milijona ton v šestih mesecih. Trst pa ima v istem razdobju dejansko le 750.000 ton prometa. Z drugimi besedami so proste luke izkoriščene komaj za 27 do 35 odst., to se pravi, da ostane neizkoriščenih od 65 do 73 odst. zmogljivosti.

To so dejanski vzroki, zaradi katerih so pomoli prazni, zaradi katerih so gozdovi žerjavov nedejavni — pravi Giani Stuparich. Tu so vzroki pobitosti Tržačanov, ki so zaskrbljeni nad bodočnostjo svojega mesta. Vtem ko konkurenčna pristanišča skušajo s tarifnimi sistemi in olajšavami pritegniti avstrijski promet, vtem ko hanzeadska pristanišča držav ljudske demokracije v Baltiškem morju in Reka pritegujejo skoraj ves češki in madžarski promet za prekomorje in vtem ko se promet iz leta v leto veča, vtem ko se velik del prometa iz Srednje Evrope usmerja po Donavi in vtem ko Avstrija, ki si je nekoč dobavljala surovine skozi Trst, dobiva danes surovine iz Sovjetske zveze v smislu trgovskega sporazuma iz leta 1958, vtem ko se vse to dogaja na škodo Trsta, «naša vlada stoji in čaka». Rimska vlada dopušča, da ji ubeži še slednja priložnost, hkrati pa nima nobenega političnogospodarskega načrta za rešitev jadranskega pristanišča, h kateremu teži vsa Srednja Evropa. Rimska vlada je nepripravljena za težave, nima pripravljenih prepotrebnih iniciativ, hkrati pa brez kriterija razmetava in se izgublja v drobcenih obmejnih problemih, hkrati pa zanemarja velike in daljnosežne rešitve, ki bi mogle dati Trstu novega živijenja.

Rimska vlada — nadaljuje Giani Stuparich — podpiše kvečjemu z Jugoslavijo neugoden sporazum za ribolov na Jadranskem morju. In tako ostanejo tudi njeni ribiči brez zaščite. Trst, ki je v boljših časih zavzemal tretje mesto v Sredozemskem morju takoj za Marseillom in Genovo, je v nevarnoti, da se bo v bistvu spremenil v malo ribiško pristanišče. Po izgubi Istre so se istrski čolni in ribiške mreže zatekli v Trst — pravi Giani Stuparich — in tržaška ribiška pristanišča so jih polna, na obrežjih in po pomolih, ob katerih so se nekoč privezovale potniške ladje, pa se zbirajo priložnostni ribiči.

In vse to opazujejo turisti, kajti danes so v Trstu tudi turisti, ki iz raznih pokrajin Italije, iz Avstrije in Jugoslavije prihajajo z avtobusi na tržaško obalo. In ta krošnjarski turizem je kakemu Tržačanu vlil upanje na gospodarsko poživitev. V splošnem obupu smo padli že tako nizko! Nekdanje živo pristanišče je postalo arheološka zanimivost, ki jo prihajajo gledat in bežno občudovat. Trst ne izkorišča več svojih ogromnih pomolov, svojih žerjavov, svojih silosov. Ne izkorišča več svoje velike pomorske postaje, ki jo le od časa do časa uporabi za kako razstavo. Tu se vrše vsako leto razstave cvetja. Trst namerava svojo obalo od Barkovelj do Devina izkoristiti za turizem, tu namerava zgraditi ceste in hotele ter kopališča. Če se torej Trst ne bo skrčil samo na ribiško naselje, pada, ali kot nekateri menijo, se dviga na raven «velikega kopališkega mesta».

Vendar pa so — pravi Giani Stuparich — v Trstu tudi ljudje, ki se trudijo, da bi Trst ne šel po tej poti in da bi se njegovo pristanišče vključilo v nove političnoekonomske razmere Evrope. So ljudje, ki vztrajno pritiskajo na osrednjo vlado, da bi izvedla tiste potrebne ukrepe, ki bi pripomogli k poživitvi njegovega pristanišča. Tu mislimo na razne predloge, ki jih je vladi predložila trgovinska zbornica, tu so razni poskusi ustanove za industrijsko pristanišče, ki naj vsaj deloma nadomestijo tranzitni promet, ki je v preteklosti napravil iz Trsta velik emporij. Tu je tudi ustanova tržaškega velesejma, ki bi hotela ponovno spresti nekoč obsežno mrežo trgovskih stikov z raznimi deželami v svetu. Tu je politični poskus, ki je bil že ob svojem rojstvu obsojen na neuspeh, da bi Trstu vrnili tiste ugodnosti proste luke, ki so bile osnovni pogoji za njegov čudoviti gospodarski razvoj v 17. in 18. stoletju.

Nato Giani Stuparich govori o zgrešeni upravi Trsta, ki se istoveti z upravami ostalih italijanskih mest in se pri tem ne sprevidi, da je Trst v posebnem položaju, da je ključ Jadranskega morja in da je danes v skrajni nevarnosti.

In v tej revščini zadošča le majhen znak dejavnosti, da bi se v duši mnogih Tržačanov, ki še niso opustili slednjega upa in ki naivno pričakujejo «dejstev» za ponovno oživitev njihovega emporija, vzbudilo upanje. Za to je dovolj splavitev ene petrolejske ladje, za to je dovolj ladja, dve, ki izjemoma zrušita monotonijo horizonta, ki je po navadi vedno prazen. Tak primer smo pred kratkim imeli z brazilsko kavo, z ustanovitvijo skladišča s sto tisoč vrečami kave. Toda kaj je sto tisoč vreč kave v skladišču, če so nekoč iz stare proste luke odhajali dan za dnem vagoni in vagoni kave v Srednjo Evropo, v Dalmacijo, Bosno in Hercegovino, v Turčijo, Egipt in na vzhod, kaj naj bo 100 tisoč vreč kave v primerjavi z 1.335.853 vrečami, ki jih je Trst uvozil leta 1913, od katerih je 900.000 vreč uvozil iz Brazilije.

Giani Stuparich zaključuje svoj članek z ugotovitvijo, da je Trst izgubil skoraj vse, razen svoje prirodne lepote in to nujno vzbuja otožnost pri človeku, ki pozna zgodovino Trsta in ki nad njegovo usodo trepeta.

OB IV. MEDNARODNI RAZSTAVI «SODOBNA ELEKTRONIKA» V LJUBLJANI

Izdelki tovarne «Iskra» v Kranju

Novosti s področja telefonije - Vloga elektronike v proizvodnem procesu in v kontroli proizvodnje - Vrhunski dosežki domačih strokovnjakov

«Iskra» je mlada tovarna, ki je nastala šele po vojni, toda za Jugoslavijo pomeni danes morda prav toliko kot za Nemčijo velike in vsemu svetu znane firme «AEG» in «Siemens». Brez te tovarne si danes skoroda ne bi mogli zamisliti avtomatizacije jugoslovanske telefonske mreže, niti kinofikacije, ki je v zadnjih desetih letih tako rapidno napredovala, a prav tako ne razvoja jugoslovanske avtomobilske industrije in industrije motorjev ter še vrste pomembnih storitev splošnega gospodarskega in družbenega razvoja. Seveda tu ni beseda o nekih začetnih proizvodih, temveč o prav najsodobnejših izdelkih, ki bi bili v ponos in čast vsakemu še tako razvajenemu zahodnjaku. Iz te tovarne prihaja danes na tržišče okrog 300 popolnoma različnih proizvodov in to v nad 1300 variantah. Ker vsi ti proizvodi predstavljajo dokaj komplicirane aparature, naprave in pripomočke, ta tovarna danes hkrati proizvaja tudi nad 20.000 sestavnih delov, a cela produkcija temelji na nad sto tisoč proizvodnih postopkih.

Vzemimo za primer samo veliki «Iskrin» kinoprojektor, ki je prirejen za sedem različnih vrst projekcij ter tako predstavlja univerzalno aparaturo, ki se danes uporablja ne le v vsej Jugoslaviji, temveč tudi v mnogih daljnih deželah. To aparaturo sestavlja nad 3200 delov in čeprav je za njeno konstrukcijo in montažo potrebno obiti nad 20.000 delovnih postopkov, ga v «Iskri» izgotove v 208 urah. Pri vsem tem se pa obiskovalec kinematografov pravzaprav niti ne zaveda, da so v to aparaturo vgrajeni nešteti elementi, ki po svoji solidnosti predstavljajo vrhunske dosežke precizne mehanike, od optike in sodobne elektroakustike, ki so jih v tej tovarni zasnovali že ob njenem rojstvu in jih obdelali in izpopolnili s tolikimi finesami, da bi jim že po zunanjem videzu človek pripisoval tradicijo najmanj petih desetletij.

Sicer pa je to le eden od 300 njenih proizvodov! Nadvse obsežno proizvodno področje te kranjske tovarne je tudi telefonija in to od avtomatskih telefonskih aparatov do kompliciranih avtomatskih telefonskih central. Sleherni sodoben človek pač ve, kaj pomeni telefon v sodobnem službenem ali privatnem življenju; ve pa tudi, kaj se zgodi, če en sam sestavni delček v neizmerno zapletenem telefonskem živčevju odpove le za hip. Na srečo pa so «Iskrini» deli tega živčevja nadvse solidni in samo njim se imamo zahvaliti, da danes iz Ljubljane lahko govoriš s slehernim krajem v celi Gorenjski po istem postopku, kakor da si poklical svojega soseda. Čez čas, in od tega nismo več daleč, bo posredovanje pošte v medkrajevnih pogovorih malone odpadlo. Poleg Gorenjske in okolnih predelov Ljubljane, se bodo v avtomatsko mrežo kmalu vključili tudi zasavski predeli vse do Celja in potem še dalje do Maribora.

Kdor je kdajkoli od blizu videl neko avtomatsko telefonsko centralo, ki dejansko predstavlja nekak možganski center celotnega telefonskega živčevja, prav gotovo ni mogel doumeti, da je človek zares bil sposoben ustvariti tako precizen in zapleten mehanizem, ki je danes kos nalogam, kakršnih bi sam človek več ne zmogel. Če slučajno kdaj ne dobimo telefonske zveze, se na tihem jezimo na pošto, ne vedoč, da je morda prav ta hip odpovedal eden od tisočerih zapletenih relejev in to ne morda prav zaradi lastne napake, temveč zaradi nekulturnega ravnanja tisočerih naročnikov, ki s svojo nervozo in posiljevanjem številčnega pozivnika vnašajo motnje v ta zapleteni živčni sistem.

Pri proizvodih «Iskre» bi bilo odveč oporekati na kakršenkoli način njihovo solidnost. Vsak njen proizvod, pa tudi omenjeni releji so nekajkrat prekontrolirani, in to po najsodobnejših metodah. Vsak takšen proizvod ima pač predpisane dimenzije, predpisane mere svoje funkcionalnosti, a tudi predpisane vrednosti odstopanja (tolerance), kar je možno izmeriti s posebnimi merilnimi in kontrolnimi instrumenti že med proizvodnjo. Merjenje mora biti točno in precizno, toda četudi je instrument dober, se lahko zgodi da človek, ki z njim rokuje, pod vplivom raznih psiholoških depresij vendarle pogreši. V «Iskri» pa tudi kaj takšnega ni mogoče, kajti njeni strokovnjaki so izdelali vrsto najpreciznejših kontrolnih instrumentov, aparatov in avtomatov, ki to svoje delo opravijo tako rekoč matematično točno. Velika večina teh aparatur je elektronskih in predstavlja pravzaprav vrsto novih izumov, ki jih bo beležil sodobni razvoj industrijske elektronike.

Kot primer naj navedem samo elektronsko kontrolno aparaturo, ki so jo nedavno izdelali strokovnjaki «Iskre» v sodelovanju z raznimi strokovnjaki domačih inštitutov za kontrolo telefonskih relejev. Ta aparatura ne le, da avtomatično prekontrolira vse detajle kot so: kvaliteta posameznih navojev, možnost njihove maksimalne obremenitve, pravilnost spojev, kakovost izolacije, prebojnosti itd., temveč hkrati vse te preizkuse avtomatično registrira na posebno kontrolno kartico, ki spremlja proizvod skozi ves proizvodni proces. Poseben elektronski sistem hkrati nadzira tudi točno delovanje vse aparature, tako da je njeno delovanje popolnoma brezhibno in tako rekoč matematično točno. Celo ob napakah, ki jih napravi človek, na pr. pri napačnem vlaganju kartice v avtomat, mehanizem takoj signalizira in celo zaustavi delovanje celotne naprave, dokler se lega kartice ne popravi.

Elektronika torej vrši tudi v sami proizvodnji izredno važno vlogo. Strokovnjaki «Iskre» so imeli do proizvodnje docela specifičen odnos, ki se najbolje odraža v njihovem osnovnem načelu «najboljša pot do visoke kvalitete proizvodov je uvajanje solidne kontrole v sam proces proizvodnje». Ta pot pa je bila toliko uspešna, ker so ljudi, kot subjekte z določenimi, pa čeprav še tako malenkostnimi napakami, zamenjale elektronske naprave, ki sodijo danes že v prihodnost nove ere, ere avtomatizacije.

Bogate izkušnje na področju elektronike, ki so si jih strokovnjaki «Iskre» pridobili ob smelem konstruiranju docela novih elektronskih aparatur, so danes hkrati uveljavljene tudi pri uvajanju novih elektronskih proizvodov, ki bodo že v bližnji prihodnosti nadomestili klasične mehanične. Med takšne proizvode je treba vsekakor uvrstiti tudi nov «Iskrin» sistem feritno transistorskega registra, ki lahko istočasno vrši funkcijo 30 mehaničnih relejskih registrov, od katerih ima vsak okrog 200 relejev. Novi register — kakor ste morda že sami uganili — ne vsebuje nobenega mehanskega dela, temveč sestoji zgolj iz elektronskih elementov ter zato predstavlja 80-odstotni prihranek samo na prostoru.

Premalo je prostora, da bi mogli opisati vse poslednje novitete in dosežke renomirane tovarne «Iskra» v Kranju, saj bodo samo na VI. mednarodnem sejmu «Sodobna elektronika», ki bo od 16. do 25. t.m. odprt v Ljubljani, razstavili nad 40 svojih novih proizvodov in aparatur. Prav na tem sejmu, kjer bomo med drugim videli najnovejše izdelke najbolj renomiranih producentov iz 13 držav celega sveta, bo kranjska «Iskra» prav gotovo zasvetila s svojim polnim imenom, ki ni danes v ponos le njenemu požrtvovalnemu in visoko sposobnemu delovnemu kolektivu.

MILOS MACAROL

Kinoprojektorji, ki jih izdeluje tovarna «Iskra» v Kranju

Nekaj sprememb v pravilniku festivala v Sanremu

Čeprav je do festivala italijanskih popevk v Sanremu še daleč, se je o njegovih spremembah že začelo govoriti. Preteklo soboto je nekaj članov vodstva tega najvažnejšega festivala italijanskih popevk sklicalo tiskovno konferenco, na kateri je bilo nekaj sprememb obrazloženih v pravilniku festivala. Ker gre letos že za deseto zaporedno prireditev, nameravajo dati festivalu nekoliko večji poudarek, hkrati pa vnašajo nekaj sprememb, ki naj bi onemogočile razne intrige in spletke, ki sle... skoraj vsaki prireditvi. S spremembami v pravilniku je nekaj takih, ki zaslužijo, da jih omenimo.

Predvsem odpade sedaj vse breme in tudi odgovornost za izbiro popevk na samo komisijo, ki ima nalogo izbrati popevke za tekmovanje. Na festivalu sme vsak skladatelj, ki se prijavi za tekmovanje, na festivalu tekmovati le z dvema popevkama. To pa ne velja za avtorje besedila. Isto ne velja niti za založniške družbe, ki smejo predložiti, kolikor hočejo svojih izdaj. Vsak tekmovalec mora plačati tudi 15.000 lir vpisne takse. Popevke, ki se prijavljajo za festival, morajo biti izvirne in tako z glasbene plati, kot besedilu. Popevke morajo pravočasno «deponirane» pri zvezi SIAE, ki naj ščiti njihovo avtorsko pravico. Pesmi se pošljejo izbirni komisiji v oceno samo po pošti s priporočenim pismom. Rok sprejema je zadnji dan oktobra.

Skladatelji in avtorji besedila, kot tudi založništva popevk ter podjetja, ki bodo izdelala plošče ter družbe, ki bodo na kakršenkoli način izkoriščale nagrajene pesmi, se morajo obvezati, da bodo del dobička odstopile ustanovi za prevzgojo poliomielitičnih otrok.

Italijanski gosti zagrebške Opere

Uprava zagrebškega Hrvatskega narodnega kazališta je svojemu občinstvu v letošnji operni sezoni že posredovala gostovanja pomembnih tujih pevcev, med katerimi sta bila doslej Jean Madeira in Tito Gobbi. Ta dva sta pela v Zagrebu v začetku sezone. V kratkem bo v zagrebški Operi pel še argentinski pevec Carlos Guichandut. Za njim pa prideta na vrsto člana milanske Scale sopranistka Elena Rizzieri in tenorist Augusto Vicentini. Italijanska gosta bosta nastopila od 2. do 5. novembra v «Traviati» in v «Madame Butterfly». Elena Rizzieri bo pela glavno vlogo v Verdijevi «Traviati», Alfreda pa bo pel Augusto Vicentini, v «Madame Butterfly» pa bo Elena Rizzieri pela vlogo Cio Cio Can, Augusto Vicentini pa bo nastopil kot Pinkerton.

Dr. Vinko Žganec pobija B. Bartoka

Pred kratkim je v Zagrebu izšel zbornik, ki obsega snov, o kateri so obravnavali na četrtem kongresu jugoslovanskih folkloristov leta 1957 v Varaždinu. Zbornik nosi naslov «Rad Kongresa folklorista Jugoslavije». V zborniku je več zelo zanimivih del, vendar pa predstavlja največjo zanimivost delo znanega strokovnjaka dr. Vinka Žganca, ki nosi naslov «Muzički folklor naroda u Panonskom bazenu». Jugoslovanski strokovnjak se sprašuje, kako to, da imajo narodni melosi Madžarov, Slovakov, podkarpatskih Rusinov, Romunov, Medjimurcev, porabskih Slovencev in celo delno tudi Lužiški Srbi ter nato Moravci, Poljaki, Ukrajinci, Moldavci in celo gradiščanski Hrvati enake muzikološke osnove. Dr. Žganec zatrjuje, da to izhaja iz tega, ker so Panonsko nižino nekoč naseljevali panonski Slovani, ki so dali značaj vsem narodnim melosom narodov, ki žive sedaj tod in v okoliških predelih. S tem dr. Žganec pobija teze znanega muzikologa in skladatelja Bele Bartoka, ki je trdil, da vse skupne črte ljudskih melosov panonskega bazena izhajajo iz madžarskega ljudskega melosa.

Ivica Pajer igra Davida

Pred meseci je obiskal Zagreb znani francoski režiser Abe Gance, ki je prišel v Zagreb, da bi se s podjetjem «Dubrava» dogovoril o snemanju filma «Austerlitz». Po trimesečnih pripravah so 9. t.m. začeli s snemanjem filma. Dirkališče v bližini Save in nekateri paviljoni zagrebškega velesejma so se spremenili v filmske ateljeje in v bojišče slavne Napoleonove bitke. Napoleona igra francoski igralec Pierre Mondy, ob njem nastopajo ali bodo nastopili še Gerard Filippe, Vittorio De Sica, Michele Simon, Lilly Palmer in Henry Fonda. Francozi obljubljajo še sodelovanje Martine Carol, Leslie Caron in nekaterih drugih znanih filmskih imen. Film bodo v celoti posneli v Zagrebu, le nekaj prizorov bodo dokončali v Cinecittà v Rimu.

Razen tega filma snemajo te dni v Zagrebu še film «David in Golijat», v katerem igra Golijata Orson Welles, Davida pa mladi hrvaški igralec Ivica Pajer. Bitko med Davidom in Golijatom bodo uprizorili v Podsusedu, ostale scene pa v Dubravi, kjer so zgradili velik filmski «betlehemski trg».

Trinajst filmov za evrovizijo

Evropska televizijska družba je ponudila jugoslovanskemu podjetju «Lovčen film» snemanje trinajstih kratkometražnih filmov o Jugoslaviji pod skupnim naslovom «Jugoslavija včeraj, danes in jutri». Vsak del filmov naj bi trajal 25 minut in prikazal določeno vrsto življenja pri nas, s spomini na preteklost in perspektivami za prihodnost. — Umetniški svet «Lovčen filma» že izbira teme za teh trinajst filmov.

HOROSKOP
ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Čustvena zadeva, ki vam je bila zelo pri srcu, se bo srečno zaključila.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Zaradi nekaterih malenkosti se bodo skalili odnosi med vami in vašimi znanci.

DVOJCKA (od 21. 5. do 22. 6.) Neki posel, od katerega ste si mnogo obetali, vam bo prinesel prijetno presenečenje.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Če je le senca nesporazuma med vami in ljubljeno osebo, morate biti odkriti, in vse se bo uredilo.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Spoznali boste osebo, ki vas bo navdušila; skušajte jo ponovno videti.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne pripisujte pomena podporam, ki vam jih predlagajo priznano interesirane osebe.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Neko prijateljstvo se bo zlasti z vaše strani začelo spreminjati v neko globlje čustvo.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Neka zainteresirana podpora vam bo olajšala delo, ki ste ga začeli brez večjega upanja v uspeh.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Obeta se vam veliko izboljšanje na finančnem področju; poskusite s kakšno preudarno špekulacijo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) V mirnem družinskem vzdušju se boste mogli končno nekoliko odpočiti.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Zaupajte svojemu čutu za opazovanje: mnogo vam bo koristil v nekem nerodnem položaju.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Če vam bo uspelo obrzdati svojo občutljivost, se bodo odnosi z ljubljeno osebo znatno izboljšali.

— *Roke ima vlažne, pulz pa počasnejši; ni dvoma, gospodj, da gre za influenco!*

Goriško-beneški dnevnik

Trgovinska dejavnost v mesecu avgustu

Iz Jugoslavije so uvozili za 125 milijonov lir blaga

V istem obdobju so goriški trgovci izvozili v sosednjo državo za 94 milijonov lir blaga

Po poročilu trgovinske zbornice je bila trgovinska dejavnost v mesecu avgustu na debelo in na drobno povsem **normalna.** Zabeležili so nekaj **razprodaj blaga** po znižanih **cenah, da so** trgovci prodali **ostala sezonska** oblačila. Še **vedno se** zelo uporablja **prodajanje na obroke,** čeprav **dolžniki svojih obveznosti ne izpolnjujejo.**

Trgovanje z inozemstvom se bistveno ni izpremenilo od prejšnjega meseca. Na podlagi italijansko-jugoslovanskega **sporazuma o izmenjavi blaga med obmejnima conama so izdali 22 dovoljenj za uvoz masla, goveje živine** za zakol, **svinjskega mesa, salam, gnjati, fižola,** sliv, apna in **drugega blaga** za 30,9 milijona **lir; v istem mesecu so izdali še 59 dovoljenj za izvoz avtomobilskih nadomestnih delov, nadomestnih delov za kolesa, pnevmatike, pisalne in računske stroje, fotografske aparate in fotografski material, hladilnike, elektrotehnični material, tkanine, oblačila, drogerijsko blago, šipe, papir, krogljične ležaje in drugo blago za 96,5 milijona lir.**

Z **neposrednim** dovoljenjem goriške in videmske carine so v juliju uvozili jajca, kraški kamen, cement, les za kurjavo in za izdelovanje celuloze, žaganje, neobdelan les furnir, čipke in gradbeni mterial za 94,5 milijona lir.

Z dovoljenjem pristojnega urada trgovinske zbornice so trgovci izvozili v Avstrijo za 600 tisoč lir lesenih ženskih pet, za 1,3 milijona lir majic in 485.000 lir marmorja; v Kanado so izvozili za nekaj nad 600.000 lir keksov Wafers, v ZDA in v Venezuelo pa za 5,9 odnosno za 2,5 milijona lir furnirja.

—«»—

S kolesa je padel

V Ul. Duca d'Aosta je včeraj ob 18.40 padel s kolesa 16-letni dijak Giorgio Giacobi, gojenec zavoda Lenassi. Fanta, ki se je potolkel po rokah, so v civilni bolnišnici obvezali. Ozdravel bo v 4 dneh.

—«»—

Sošola iz Grojne zaprli zaradi poskusa kraje

Včeraj ponoči okoli 1.30 je patrulja kriminalne policije opazila nekega moškega, ki se je zelo sumljivo sukal okoli avtomobila v Ul. Nizza. Pristopila je in ga legitimirala. V njem je spoznala upokojenca 42-letnega Antona Sošola iz Grojne št. 2, ki je bil v nekoliko vinjenem stanju. Ko so ga vprašali, kaj dela pri avtomobilu, je Sošol rekel, da čaka svojega bratranca, da bi ga odpeljal domov, ker je že pozna ura in nima nobenega prevoznega sredstva. Pozneje se je izkazalo, da avtomobil, okoli katerega se je Sošol smukal in ki je bil tudi odprt, last 23-letnega Franca Brumattija iz Ul. don Bosco 41, ki z njim ni v nikakršnih sorodstvenih zvezah.

Sošol je na kvesturi rekel, da se je nameraval z avtomobilom odpeljati domov ter ga naslednji dan spet pripeljati na isto mesto. Ker je kvestura spoznala, da je mož prekršil zakon, ga je zaprla in prijavila sodišču zaradi poskusa kraje avtomobila.

Stanovalci ljudske hiše v Sovodnjah

Komisija Ustanove za ljudske hiše v Gorici je pregledala 14 prošenj, ki so jih prosilci ob pravem času poslali na podlagi razpisa natečaja od 7. avgusta letos, ter sestavila naslednjo prednostno lestvico oseb, ki imajo pravico do 4 stanovanj v ljudski hiši, ki jo bodo v kratkem dogradili v Sovodnjah.

Začasna lestvica je sestavljena iz sledečih prosilcev: Zofka Nanut vd. Petejan, Ul. Venezia št. 4; Ivan Sekulin, Ul. Zanetti št. 20; Giacomo Franzot, Ul. Impero št. 94; Ivan Černigoj, Ul. N. Tommaseo št. 9.

Rezerve: Ludvik Florenin, Josip Tomšič, Iginio Marega, Petra Ožbet.

—«»—

Gasilci na delu

V stanovanju Maria Marassija na Trgu Cavour št. 4 se je včeraj okrog poldne vnela petrolejska pečka. Domači so takoj poklicali gasilce, ki so ogenj pogasili. Materialne škode ni bilo.

Izpred okrajnega sodišča

Ker je pretepel neko žensko bo moral Lupi spet v zapor

Obsojen nepreviden motociklist - Mimogrede je kradel kolesa in jih prodajal

Kot vsak četrtek, so se tudi tokrat vršile običajne razprave pred našo okrajno sodnijo.

63-letni Giorgio Lupi se je moral zagovarjati, ker je pretepel in poškodoval Vittorio Giotti roj. Jarc, staro 49 let in stanujočo v Ulici Manzoni 12. Poškodbe so se ji pozdravile v desetih dneh. Poleg tega je bil Lupi obtožen razžalitve časti, ker je opsoval omenjeno Vittorio Giotti z najrazličnejšimi psovkami. Vse to se je zgodilo v Gorici v mesecu avgustu.

Obtoženec je imel že večkrat opravka s sodiščem zaradi podobnih primerov. Tokrat je obtoženi Lupi seveda zanikal vse obtožbe. Razžaljena Vittoria Giotti pa je trdila, da jo je ne samo zmerjal po cesti, ampak da jo je več kot enkrat fizično napadel. Poleg tega je tudi grozil njenim sorodnikom, ki stanujejo v Jugoslaviji, in jim je pošiljal grozilna pisma. Imenovani Lupi je namreč očital Vittoriji Giotti, da mu je ukradla nekaj perila.

Sodnik je spoznal Lupija za krivega osebnih poškodb, ki jih je povzročil Giottijevi in ga je zaradi tega obsodil na tri mesece zapora in na plačilo sodnih stroškov, oprostil pa ga je obtožbe obrekovanja.

* * *

Ker se je prekršil proti pravilom cestnega zakonika, je moral stopiti pred sodnika 31-letni Sergio Stanic, doma iz Mariano del Friuli, Ulica Manzoni 41. Mladenič je bil obtožen, da je vozil na motociklu Rumi dve osebi, čeprav se lahko na tem vozilu pelje samo ena oseba, seveda poleg vozača.

Poleg tega je bil obtožen, da je vozil z odprto izpušno cevjo ter s tem povzročal velik ropot, in da mu luč, ki razsvetljuje evidenčno tablico, ni gorela. Sodnik ga je obsodil na 7000 lir globe za zadnja dva prekrška, oprostil pa ga je za prvega.

* * *

Končno se je moral zagovarjati še 21-letni Romano Codarin iz Ul. Corsica 21. Mladenič je bil obtožen, da je z zvijačo in z najrazličnejšimi pretvezami ukradel 4 ali 5 koles. Poleg njega je bilo obtoženih še pet drugih oseb zaradi neprevidnega nakupa. Slednji so namreč kupili kolesa, ki jim jih je Codarin ponujal, po smešno nizki ceni.

Codarina so obsodili na 8 mesecev zapora in 6000 lir globe, poleg tega so mu preklicali prejšnjo pogojno razsodbo zaradi goljufije. Ostali obtoženci bodo morali plačati 8000 lir kazni, vendar pa se jim to ne bo vpisalo v kazenski list.

—«»—

Kdaj bodo uredili Drevored XX. septembra?

Drevored XX. septembra je nedvomno ena izmed najbolj nesrečnih ulic, ki povezujejo mestno središče z okoliškimi vasmi. Cestišče, kakršno je sedaj, še nekako ustreza zahtevam sodobnega prometa, primanjkujejo pa pločniki na obeh straneh ceste. Pešci hodijo po cesti in se s tem izpostavljajo nevarnosti, da jih vozači povozijo. Ponoči Drevored ni dovolj razsvetljen. To velja za njegov spodnji del.

Ker je bilo v tem drevoredu že precej hudih prometnih nesreč, od katerih sta bili v zadnjem času kar dve smrtni, smo mnenja, da bi morala občinska uprava cesto čimprej urediti, tako da bi bili na njej varnejši pešci in vozniki. Predvsem bi morali čimprej napraviti na obeh straneh dostojna pločnika, da bi bilo cestišče na razpolago samo za voznike. Če ni dovolj prostora, naj posekajo nekaj kostanjev, ki so itak pregosto nasajeni, tako da preprečujejo šoferjem vidljivost. Poleg tega naj namestijo tudi na spodnjem delu Drevoreda močno cestno razsvetljavo, da bodo vozniki lahko svetili z majhnimi žarnicami. Sedaj kaj takega ni mogoče, prav zaradi šibke razsvetljave. Okrepi pa naj se tudi javna razsvetljava po cesti v Pevmo, od koder smo v zadnjem času prejeli precej pritožb, da je premalo žarnic na glavni cesti, marsikdaj pa tudi od teh kakšna ne sveti.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Kürner, Korzo Italia 4, tel. 25-76.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 16,6 stopinje ob 14.30, najnižja 1 stopinja ob 6.30. Vlage 62 odstotkov.

—o—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Ubogi milijonarji», R. Salvatori, S. Koščina.

VERDI. 17.00: «General Della Rovere», V. De Sica, G. Ralli.

VITTORIA. 16.45: «Joe Batterflay», A. Murphy, G. Nader, cinemascope v barvah.

CENTRALE. 16.30: «Generalov dvojni obraz», J. Hawkins, G. Scala.

MODERNO. 17.00: «Samotar».

Dolga seja pokrajinskega sveta

Dokončno odobrili organični načrt

Sprejeli so predlog za najem posojila v znesku 169 milijonov lir za kritje primanjkljaja

V sredo zvečer se je ponovno sestal pokrajinski svet, ki je z dolgo in delavno sejo končal še po polnoči. Svetovalci so nadaljevali z obravnavo organičnega pravilnika, o katerem so v ponedeljek sejo prekinili zaradi nesporazumov glede priznanja pravic pokrajinskim uslužbencem, da si izvolijo notranje komisije. Zaradi tega vprašanja se je ponedeljska seja predčasno zaključila, tako da so v sredo popoldne predstavniki posameznih političnih skupin lahko zbližali svoja stališča o tem vprašanju ter izgladili pot pokrajinskemu svetu, da bi lahko laže prišel do rešitve. Seja se je pričela s sprejemom predloga komunističnega svetovalca Bergomasa na prejšnji seji, da se uslužbencem pokrajinskih ustanov prizna pravica do izvolitve notranje komisije. V enem letu bodo izdelali poseben pravilnik, ki bo urejal to vprašanje. Svetovalci so sprejeli še nekatere predloge, ki so jih svetovalci KPI predložili na prejšnji seji v korist uslužbencev. Priznali so naslednikom pravico do mesečne plače v primeru smrti ter nekatere druge ugodnosti.

Ko so organični pravilnik odobrili, so prešli na ostale točke dnevnega reda, med katerimi je bil na prvem mesti najem posojila pri državni posojilnici v znesku 169 milijonov lir za kritje primanjkljaja za leto 1957, 42 milijonov lir posojila za drugo ter 30 milijonov lir za tretje nadaljevanje gradnje šole v Ul. Diaz. Na koncu so odobrili prodajo 2.500 kvadratnih metrov zemljišča industrijcu Doganiju na Tržaški cesti za razširitev obrata ter 111.000 lir prispevka diagnostičnemu središču za virusna obolenja v Padovi.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Sredozemske športne igre v Bejrutu

Za Italijo „zlato" v plavanju za Jugoslavijo pa v vaterpolu

Dennerlein prvi na 200 m (metuljček), Italija v štafeti 4x200 m, Mari v skokih v vodo

BEJRUT, 15. — Današnji dan sredozemskih športnih iger v Bejrutu je bil spet naklonjen Italijanom, ki so osvojili kar tri zlate kolajne. Federico Dennerlein je zmagal na 200 m metuljček s časom novega rekorda iger, štafeta Italije 4x200 m prosto je z novim rekordom iger zmagala pred Jugoslavijo, Mari pa je osvojil prvo mesto v skokih v vodo z visoke deske.

Jugoslavija je — kot se je predvidevalo — osvojila prvo mesto v vaterpolu pred Italijo, ZAR in Libanonom. S srebrno kolajno se je moral zadovoljiti Lončar v streljanju z malokalibrsko puško iz treh stavov. Zlato kolajno je osvojil Francoz Walher.

PLAVANJE

200 m metuljček: 1. F. Dennerlein (It.) 2'26"7 (nov rekord iger), 2. Pirolley (Fr.) 2'30"3, 3. Vicente (Sp.) 2'36"1, 4. Lusien (Fr.) 2'41"9, 5. Ghali (ZAR) 2'45"7, 6. El Moalem (ZAR) 2'51"4, 7. Kassidokostas (Gr.) 2'52", 8. Hamade (Lib.) 3'06"7.

Dennerlein in Pirolley sta se odcepila že v prvih 50 m in sta skupaj obrnila pri 100 m pred Lusienom in Vicentejem. Pri 150 m pa je Dennerlein prevzel vodstvo sam in v zadnjih 50 m še povečal tempo. Italijanski prvak je izboljšal stari rekord, ki ga je imel Francoz Lusien z 2'41"7 iz leta 1953, za celih 15 sekund.

Štafeta 4 x 200 m prosto: 1. Italija (Bianchi, Dennerlein, Perondini, Pucci) 8'50"8 (nov rekord iger), 2. Jugoslavija 9'00"7, 3. Francija 9'09"7, 4. ZAR 9'13"5, 5. Spanija 9'23"6, 6. Grčija 10'12"2, 7. Libanon 10'12"2.

Prejšnji rekord na 4x200 m prosto je imela Francija iz l. 1955 s časom 9'03"8. Postavila ga je v Barceloni.

SKOKI V VODO

Visoka deska (finale): 1. Mari (It.) 417,05 točke, 2. Mohib (ZAR) 395,30, 3. Hassan Mustafa (ZAR) 377,10, 4. Coupot (Fr.) 355,90, 5. Muntan (Sp.) 338,50, 6. Hidalgo (Sp.) 335,10.

VATERPOLO

Izida zadnjih dveh tekem:
Jugoslavija - Libanon 29:1 (14:1)
Italija - ZAR 9:2 (3:0)

Končna lestvica:

1. Jugoslavija	**3**	**3**	**0**	**39:3**	**6**
2. Italija	**3**	**2**	**1**	**31:6**	**4**
3. ZAR	**3**	**1**	**2**	**21:16**	**2**
4. Libanon	**3**	**0**	**3**	**2:68**	**0**

STRELJANJE

Zlato kolajno v streljanju z malokalibrsko puško iz treh stavov (stoje, kleče, leže) je osvojil Francoz Georger Wahler s 1.105 točkami. Na drugo mesto se je uvrstil Jugoslovan Lončar s 1.103 točkami.

SABLJANJE

Finale ekipnega turnirja v floretu:
1. Francija 8 zmag 56 prejetih zadetkov
2. ZAR 8 zmag 57 prejetih zadetkov
3. Libanon
4. Spanija

Meč posamezno (finale): 1. Guitte (Fr.) 5 zmag, 2. Queyroux (Fr.) po baražu, 3. Brami (Tunis) po baražu.

ODBOJKA

Italija je osvojila prvo mesto na odbojkarskem turnirju. Končni vrstni red:
1. Italija, 2. Turčija, 3. Libanon, 4. ZAR.

V zadnjih dveh igrah je Italija premagala Turčijo s 3:1 (15:6, 10:15, 15:3, 15:8), Libanon pa ZAR s 3:2 (15:12, 5:15, 16:14, 13:15, 15:11).

—«»—

Kolesarji v Bejrut

RIM, 15. — Danes popoldne je odpotovalo v Bejrut na sredozemske igre italijansko diletantsko kolesarsko moštvo za cestno hitrostno dirko. V njem je 8 kolesarjev, vodi pa ga tehnični komisar UVI Guido Costa. Costa je pred odhodom dejal, da bo italijansko moštvo imelo edinega nasprotnika v moštvu Francije, da pa upa, da bodo njegovi kolesarji zmagali.

—«»—

HOKEJ NA KOTALKAH

Trije Tržačani na trening reprezentance

BOLOGNA, 15. — Na kolektivni trening državne reprezentance v hokeju na kotalkah, ki bo v soboto 24. okt. v Modeni v okviru priprav za «Latinski pokal», so bili med drugimi pozvani tudi naslednji tržaški kotalkarji:

Vratar: **Dario Ottonelli** (Dopolavoro Ferroviario Trst).
Center: **Giuseppe Prinz** (US Triestina).
Krilo: **Romano Martinelli** (US Triestina).

—«»—

Johansson demantira

MINNEAPOLIS, 15. — Svetovni prvak težke kat. Ingemar Johansson je danes zanikal vesti po katerih bi lahko bil povratni dvoboj med njim in Pattersonom na Švedskem. «Še nikoli nisem slišal nekaj slišnega», je dejal Johansson, ki je še dodal, da se še niso začela zaključna pogajanja z bivšim prvakom in da se on nikoli ni opredelil za to ali ono mesto kot sedež povratnega dvoboja.

—«»—

TENIS PROFESIONALCEV

Hoad drugič premagan

RIM, 15. — V nadaljevanju teniškega turnirja profesionalnih igralcev Kramerjeve skupine, so bili včeraj doseženi naslednji rezultati:

Trabert - Hoad 1:6, 6:2, 6:0
Rosewall - Sedgman 6:0, 4:6, 10:8
Hoad-Rosewall - Trabert-Sedgman 6:3, 6:4.

—«»—

⊙ HAAG, 15. — V prvi kvalifikacijski tekmi za olimpijski turnir 1960 je Nizozemska igrala neodločeno 0:0 z Irsko.

Zadnji zbor evropske kolesarske elite

53. dirka po Lombardiji zaključna dirka sezon[e]

Baldini predvideva zmago inozemcev - Včeraj prvi tre[ning]

MILAN, 15. — Za zaključno kolesarsko dirko letošnje sezone po Lombardiji prejemajo organizatorji vedno nove prijave. Včeraj so prijavile poimensko svoje kolesarje hiše «Emi», «Tricofilina-Coppi» in «Flandria-dr. Mann», za katere bodo vozili:

«Emi»: Fornara, Pellegrini, Magni, Pintarelli, Metra, Guarguaglini, Guazzini, Chiti, Gaul in Erzner;

«Tricofilina-Coppi»: Gismondi, Boni, Kazianka, Angelo Coletto, Cassano, Almaviva, Michelon, Aru in Pau;

«Flandria - dr. Mann»: Helliberandt, Vrancken, Verachtert, Mertens, Herman.

Na cestah, po katerih bo potekala dirka, so danes trenirali nekateri najbolj znani kolesarji ki se bodo udeležili te 53. dirke po Lombardiji. Poleg drugih so opazili Darrigada, Ronchinija in Baldinija v spremstvu gregarjev. Svetovni prvak Baldini, ki je prispel v Milan včeraj in ki se pogaja z neko znano ital[ijansko] industrijo likerjev, za [...] že nekaj časa vozi v [...] za triletno pogodbo za [...] ske dirke, je prevozil [...] 150 km. Prav toliko [...] prevozil tudi Ronchini.

Na vprašanja, kaj m[isli o] nedeljski dirki, je Baldi[ni iz]javil, da predvideva [zmago] inozemcev in da bo zarad[i te]ga skušal napasti že na [Ghi]sallu. «Upam — je dejal [Bal]dini — da bom v Milan [pri]paj s prvimi».

Z današnjim treningom [na] Ghisallu je bil popolnoma [za]dovoljen. Po njegovem [mne]nju imajo največ možnosti [za] zmago Van Looy, Darr[igade], Ronchini in Defilippis.

NOGOMET

Reprezentanca ČSR v izvrstni formi

PRAGA, 15. — V zadnj[i tre]ning tekmi pred nedelj[skim] srečanjem z Dansko, je [dr]žavna reprezentanca ČSR [pre]magala moštvo pokrajine [...] hlava z 9:0 (7:0). Čeprav [...] nastopila Bubnik in [...] je reprezentanca prikazala [od]lično igro. Nastopila je v [na]slednji postavi:

Schroif; Tichy, Novak, [...] skal, Popluhar, Bubernik, [...] lovič, Moravčik, Molnar, [...] rer, Dolinsky.

V drugem polčasu je [...] zamenjal Schroifa, [...] Popluharja in Brumovsky [Pav]loviča. Gole so dosegli: Pavlovič (2), [...] linsky (3), Pavlovič (1), [Mol]nar, Bubernik, Scherer [in Mo]ravčik po enega.

BOKS

Vecchiattov naspr[otnik] Godih prispel v Pa[riz]

PARIZ, 15. — Francoski [bo]ksar lahke kat. Lahou[...] dih, ki se bo 24. t. m. [v Mi]lanu boril z Vecchiatto[m za] evropsko prvenstvo lahke [...] je prispel danes zjutraj [s le]talom v Pariz iz New [Yorka]. Godihov trener Gaston [...] les Raymond je izjavil, [da] haja Godih v viške forme [...] je imel v ZDA priložnost [tre]nirati z odličnimi partnerji. Trener je tudi dejal, da [...] nji Godihovi rezultati [...] čujejo upanje na osvojitev [ev]ropskega prvenstva. V [prime]ru zmage se bo Godih [...] v ZDA, kjer bo poskusal [osvo]jiti svetovni naslov.

—«»—

TOTOCALCIO

RIM, 15. — Urad Totoc[alcia] CIO opozarja, da bo [tekma] Napoli - Atalanta, ki je [ozna]čena na šesto mesto v [...] nem stolpcu št. 7 za [...] 18. okt., odigrana na [nevtral]nem terenu v Livornu.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT

Šahovski turnir kandidatov za svetovno prvenstvo

Talj in Smislov najuspešnejša v zagrebškem delu turnirja

Gligorič nazadoval za eno mesto - Benkoe najslabši v Zagrebu

ZAGREB, 15. — Če je bilo po zaključku blejskega dela šahovskega turnirja kandidatov za svetovno prvenstvo vprašanje zmagovalca še povsem odprto, sta po zaključku zagrebškega dela ostala teoretično samo še dva kandidata za prvo mesto, praktično pa ima končno zmago že v žepu mladi Estonec Talj, ki vodi s 15,5 točkami oz. s točko in pol pred Keresom.

Po blejskem delu je bil v vodstvu Keres z 10 točkami, Talj pa mu je sledil s pol točke manj. Toda že po prvem zagrebškem kolu se je to razmerje spremenilo v korist Talja, ki je remiziral s Smislovom, Keres pa izgubil z Amerikancem Fisherjem. V drugem zagrebškem, oz. v 16. kolu, se je Talj odmaknil svojemu tekmecu, ker je premagal Gligoriča, Keres pa iztisnil samo remi v partiji s Smislovom.

V tretjem zagrebškem kolu je nato prišlo verjetno do končnega obračuna. Oba favorita sta se pomerila med seboj in Talj tokrat ni bil prav nič sentimentalen. Keresa je gladko premagal in ga tudi prehitel že za 1,5 točke. V 18. kolu je Talj spet zabeležil celo točko proti Olafssonu, toda Keres, ki je v tem kolu samo remiziral s Petrosjanom, je v naslednjem 19. kolu ponovno vzpostavil prejšnje razmerje z zmago nad Benkoejem, medtem ko se je moral Talj zadovoljiti z remijem proti Petrosjanu. V 20. in 21. kolu je ostalo pri istem, ker sta tako Talj kot Keres pospravila po dve točki.

S šestimi točkami v sedmih partijah je bil Talj najpozitivnejši igralec zagrebškega dela turnirja, Keres pa je s 4 točkami šele na tretjem mestu za Smislovom, ki je zbral 5,5 točk.

Velikanski skok Smislova naprej nikogar ne preseneča. Smislov je bil po zaključku blejskega dela šele na 5. mestu 4 točke za vodilnim Keresom in 2 točki za četrtoplasiranim Jugoslovanom Gligoričem. Toda močna fizična kondicija in velika živčna vzdržljivost sta bivšemu svetovnemu prvaku še enkrat omogočili podvig. Na prvo mesto sicer ne more več računati, znatno pa si je povečal izglede za plasma na tretje mesto, ki daje pravico do direktne udeležbe na prihodnjem turnirju kandidatov. Dohitel je namreč Petrosjana, Gligoriča pa je celo prehitel za celo točko, kar je spričo dejstva, da je po 14. partiji imel Gligorič dve točki več, skoraj neverjetno.

Po tri točke sta v zagrebškem delu zaslužila Petrosjan in Fisher, kar pa njunega položaja ni prav nič izboljšalo. Petrosjan je zadržal tretje mesto (pa čeprav v družbi s Smislovom), Fisher pa šesto, le da je Gligoriču odščipnil pol točke od njegove prednosti.

Za Gligoriča je zagrebški del pomenil nazadovanje. Iz sedmih partij je zbral samo 2,5 točke in padel na 5. mesto, potem ko je bil tudi že sam na tretjem mestu. Njegova fizična kondicija ni takšna, da bi v zadnjem delu turnirja mogel bistveno popraviti svoj položaj, čeprav je res, da je v Zagrebu imel tudi precej smole.

2,5 točke je prislužil tudi Olafsson, ki je sicer še vedno zadnji, vendar z mnogo manjšo razliko kot po zaključku blejskega dela.

Najslabše je v Zagrebu vozil madžarski begunec Benkoe, ki je iz sedmih partij izvlekel samo 1,5 točke.

Uspehi posameznih kandidatov v zagrebškem delu turnirja (prve številke pomenijo zmage, druge remije in tretje poraze):

Talj 5, 2, 0
Keres 3, 2, 2
Petrosjan 1, 4, 2
Smislov 4, 3, 0
Gligorič 1 3, 3
Fisher 1, 4, 2
Benkoe 0, 3, 4
Olafsson 1, 3, 3

Primerjava stanja po blejskem in zagrebškem delu:

BLED		ZAGREB	
Keres	**10**	**Talj**	**15,5**
Talj	**9,5**	**Keres**	**14**
Petrosjan	**8,5**	**Petrosjan**	**11,5**
Gligorič	**8**	**Smislov**	**11,5**
Smislov	**6**	**Gligorič**	**10,5**
Fisher	**5,5**	**Fisher**	**8,5**
Benkoe	**5**	**Benkoe**	**6,5**
Olafsson	**3,5**	**Olafsson**	**5,5**

Zadnji del turnirja (7. pokal) bo v Beogradu, začel pa se bo v nedeljo z 22. kolom.

—«»—

ZIMSKA OLIMPIADA 1960

Predvidena udeležba v Squaw Valleyu

SQUAW VALLEY, 15. — Čeprav organizacijski odbor zimske olimpiade 1960 še ni prejel nobene uradne prijave, se vendar zdi, da se bo iger v Squaw Valleyu skoraj z gotovostjo udeležilo 34 držav in sicer:

Argentina, Avstralija, Avstrija, Belgija, Bolgarija, Kanada, Čile, Formoza, ČSR, Danska, Finska, Francija, Nemčija, V. Britanija, Grčija, Madžarska, Islandija, Italija, Japonska, Lihtenštein, Maroko, Nizozemska, Nova Zelandija, Norveška, Poljska, ZDA, Romunija, J. Afrika, Španija, Švedska, Švica, Turčija, SZ, Jugoslavija. Možna je tudi udeležba Bolivije, Libanona in Južne Koreje.

Zadnji rok za uradno prijavo je 8 tednov pred začetkom tekmovanja, ki bo od 18. do 28. februarja.

Kino na Opčinah

predvaja danes 16. t. m. z začetkom ob 18. uri Lux fi[lm]

«Ogenj na reki Jangtse»

Igrajo: WILLIAM HARTNELL, AKIM TAMIROFF [in] DONALD HOUSTON

VLADIMIR BARTOL

VAMPIR

1.

Po dveh letih univerzitetnega študija se mi je naenkrat zazdelo, da sem bil požrl z veliko žlico dobršen del učenosti; ni ga bilo vprašanja, na katero ne bi vedel dosti «točnega», «pozitivnega» in «strogo znanstvenega» odgovora.

Nič čudnega torej, če sem se na tihem posmehoval svojemu starejšemu kolegi Blažu Golobu, o katerem sem slišal, da je hud metafizik, celo teozof, in da mi je ta moj porog včasih proti moji volji vidno ušel na obraz.

Bila je tudi za mladega človeka le pretežka naloga, da bi mogel spričo pojave Blaža Goloba ostati resen in ravnodušen. Mislite si tridesetletnega možaka, zavitega poleti in pozimi v isto črno pelerino, z večno muzajočim se obrazom, z velikimi zelenkastimi očmi, ki so po svoje zrle v svet skozi naočnike. Glavo mu je krasil predpotopen, črn klobuk, črna kravata mu je brezskrbno bingljala na visoko zapeti telovnik. V roki je držal debelo turistovsko palico in vzbujal vtis večnega romarja, kakor jih slikajo pisatelji v romantičnih novelah. Iz žepa mu je navadno molel kak filozofski spis, najrajši Nietschejev «Zarathustra», in gorje znancu, ki ga je dobil spotoma v pest. Začel je z njim učen prepir in ga naskočil kot resnega učenca tega ali onega filozofa, ki ga je pa on z vsemi sredstvi pobijal.

Nekega jutra sem ga srečal v avli univerze. Nehote mi je zopet ušel smeh na ustnice. Ali Blaž Golob je to pot pristopil in me *coram populo* temperamentno nahrulil. «Mladenič!» je vzkliknil. «Brzdajte svoje impertinentne izpade! Bo v vaše dobro.» Od takrat sva si postala najboljša prijatelja.

«Nekoliko poduka v metafiziki vam ne bo škodilo,» mi je dejal večkrat. «Sicer pa se bojim, da bo ves trud bob ob steno.» Iz njegovih besed sem sklepal, da vidi v meni neomahljivega bedaka. Pogostoma je vzdihnil: «Usoda vseh nenavadnih ljudi je, da se radi vežejo s skrajno ignoranco. Stari pregovor: lex extrèmes se touchent.» Pri čemer je seveda sebe prišteval med nenavadne ljudi, mene pa med skrajno ignoranco.

Ta mož je imel nenavaden nagon po logični dedukciji, po pravilnem sklepanju iz ene ali več premiz na najraznovrstnejše zaključke, pri čemer se ni ustrašil niti najbolj neverjetnih konsekvenc. Ali vprav ta njegov «logični fanatizem» je bil ona lastnost, ki ga je delala v očeh njegove okolice čudaškega in smešnega. Ni namreč izhajal, kot je normalni običaj, iz nečesa povsem znanega, marveč se je hrabro zagozdil v najbolj neverjetnem in paradoksnem, od koder je potem začel spletati svoj analitični podvig.

Če si ga opozoril na to lastnost, se je skrivnostno namuznil in trdovratno citiral stokrat premlete Shakespearove verze o stvareh med nebom in zemljo, o katerih se šolski modrosti niti ne sanja.

Na moje lastno začudenje sem polagoma bolj in bolj začel lezti pod njegov vpliv in kmalu so se moji možgani popolnoma prilagodili njegovim. V svetu sem videl tedaj frfotati mnoga zelo nevsakdanja bitja, vsakdanji dogodki so začeli dobivati neki prav posebni in skrajno skrivnostni pomen, skrbno gojena stroga znanost se je osramočena umaknila veliko prikupljivejšemu misticizmu, in spričo vsega me je začelo obhajati neko prijetno ščegetajoče čustvo fantastičnega in neznanskega.

* * *

Lepega dne ti obiščem okrog šeste ure zvečer svojega brižnega učitelja. Nisem ga še pozdravil, ko me je zmedel njegov prodorni pogled skozi naočnike, ki se je z neprijetno radovednostjo sprehajal po posameznih delih mojega obraza. Nisem se mu mogel odtegniti, naj sem kakor koli skušal odvrniti njegovo pozornost od sebe.

Po precej dolgem in mučnem molku me je vprašal moj pokrovitelj.

«Si imel opravka z dekletj.»

«Ne.»

«Si krokal?»

«Ne.»

«Naporno študiral?»

«Ne.»

«Kaj vraga si potem počenjal, da si se od zjutraj tako spremenil?»

«Nič. Ne da bi vedel. Popoldan sem prebil pri neki stari dami.»

Kakor da mu je blisk razsvetlil obraz.

«Zahajaš pogostoma k njej?»

«Po enkrat ali dvakrat na teden.»

«Danes je sobota. Kdaj si bil zadnjič?»

Pomislim trenutek.

«V torek.»

«Aha!» se je zasmejal. «Vedel sem. In prejšnji teden zopet v soboto, kaj ne?»

«Kako veš?» sem se začudil.

«Že nekaj časa opazujem, da prihajaš ob določenih dnevih bled in nekam čudno izmučen. Spočetka sem mislil, da ti je slabo. Ali zaporednost tega pojava mi je danes padla v oči. Ali mi ne bi hotel povedati kaj več o tej svoji stari znanki?»

«Kakor želiš.» Cutil sem, da ima nekaj posebnega za bregom. Napeto sem čakal na rezultat.

«Dama je neka gospa Fleischeva, približno 70-letna vdova po nekem avstrijskem častniku. Zelo ljubi mladi svet okrog sebe in človek ji kar ne more odreči, da bi je od časa do časa ne obiskal. Spoznal sem jo pri dobrodelni prireditvi, zaradi vljudnosti sem bil zelo pozoren do nje in takrat me je povabila, da stopim sem ter tja k njej.»

«Dejal si, da ljubi mladi svet okrog sebe,» mi je Blaž Golob posegel v besedo. «Poleg tebe jo obiskujejo tudi drugi mladi ljudje?»

«Vsak dan ima koga pri sebi. Večinoma so to dekleta in mlade gospe, ali zdi se mi, da ima poleg mene tudi še nekaj drugih moških obiskovalcev.

«Imate torej nekakšne regularne sestanke?»

«Motiš se. Vsak ima svoj dan. Le poredkoma se je zgodilo, da sem srečal pri njej drugega gosta. O njih vem skoraj samo iz njenega pripovedovanja.»

«In ti se teh obiskov veseliš?»

«Kako naj rečem? Smatram jih bolj za svojo dolžnost. Stara dama se mi smili.»

«Aj, aj! Kako rahločutno srce!»

«Ne morem zato. Sam sem že razmišljal, kako bi se na lep način izmuznil tej obveznosti!»

«In kaj počneš pri svoji spoštljivi matroni?»

«Kaj neki? Pogovarjava se. Gospa se izredno zanima za vse moje početje, pripovedovati ji moram, v kakšnih razmerah živim, kaj študiram, s čim se ukvarjam v prostem času in drugega mnogo.»

Blaž Golob se je prekanjeno zahihital. Njegovo vprašanje se mi je zdelo, kot da ima neki povsem določen namen, ki pa mi je bil neznan. To me je napolnilo z nekim neprijetnim občutjem.

«In hoče vedeti vse zelo podrobno, zelo natančno,» je govoril z narejeno ravnodušnostjo. «Povprašuje te, kje si bil in kod si hodil tisti dan, pogleda ti v lonec...»

«Vse to je res. Ampak kam meriš, človek, to mi povej?»

«Počasi, samo počasi, golobček. Tvoja dama je gotovo zelo nežna, hm, kako bi dejal, zelo pozorna nasproti tebi, nekoliko slabo sliši, tudi vidi, zato ti sede prav pod nos, veseli se s tabo in žalosti, sočutno ti stisne roko, gladi te po njej...»

«Poznaš jo?» sem vzkliknil.

«Nikoli nisem še slišal o njej. Ali tvoje začudenje mi potrjuje, da sem na najpravilnejši poti. Samo točno mi odgovarjaj in popeljati te hočem v svetove, o katerih se tebi in tem modernim vseznaležem niti ne sanja. Poslušaj! Opiši mi občutke, ki jih imaš od vsega začetka, ko stopiš v njeno stanovanje. Vse je odvisno samo od čim podrobnejše in čim natančnejše analize in točnosti tvojega samoopazovanja. Začnimo torej. Iz neke čudne, zaenkrat še ne točneje določljive obveznosti se prikažeš ob določenem času pri gospe Fleischevi. Potrkaš...»

«Pardon! Pozvonim!...»

«Tako je prav! Samo čim precizneje. Pozvoniš torej...»

«In stara postrežnica Frančiška mi pride odpret.»

«Zakaj nima mlajše moči?»

«Saj jih je imela, mlade služkinje. Ali vse jo po kratkem bivanju zapuste. Večkrat mi je gospa tožila, kako brezobzirne in nepotrpežljive da so s starim človekom...»

«Točka ena; mlade služkinje ne ostajajo dolgo pri njej.»

«Kaj to pomeni?»

«Nadaljujva. Postrežnica ti torej pride odpret...»

«...in me popelje v malo staromodno sprejemnico. Zastori so navadno spuščeni preko oken in v sobi je nekakšen polmrak. V prostoru diši po zatohlem, po starem pohištvu in dozorevajočem sadju. Mize in naslanjači so ogrnjeni v težke, starinske prte, v stekleni kredenci vidiš predpotopne steklenine, črviva omara je na vrhu obložena z raznovrstnimi steklenicami in kozarci z vkuhanim sadjem. Vsak kotiček je preobložen in natrpan z najrazličnejšimi drobnarijami...»

«Vstopil si torej v sprejemnico...»

«In iz globokega naslanjača se tedaj navadno dvigne stara gospa in mi pride z drobnimi, stopicajočimi koraki naproti. Vsa skljućena je, starikava in nagubana, ali vendar se zdi človeku, kakor da tiči v njej neka neverjetna čilost, ko te pozdravi in prisrčno sprejme. [...] duh je prožen, njen [...] vprav čudovit. Povabi [...] ji sedem nasproti, pri [...] gleda, da mi vidi v [...] je namreč, kakor si [...] noma pravilno povedal, [ne]koliko kratkovidna. [...] me izpraševati po vseh [...] nih malenkostih, tudi [...] začuda dobro pogodi [...] ji pripovedujem, dokler [...] ma Frančiška ne prinese [...] ja...»

«Glej, glej, tudi to [...] mislil. Matrona ti tudi [...] streže...»

«Da...» Začel sem se [...] jati.

«Zakaj se smeješ? [...] ma Frančiška prinese [...] odpre gospa Fleischeva [...] bico, ki jo zmerom [...] čuva v svojem naročju [...] vzame iz nje velik [...] s ključi. Počaka, da p[ostrež]nica spet odide. Potem [...] klene kredenco in vzame [...] nje posodo s sladkorjem [...] škatlo s pecivom. Srdito [...] gleda proti vratom in [...] Dandanašnji se človek [...] more zanesti na personal [...] še se mi zmerom zdi, da [...] primanjkuje sladkorja [...] civa. Mogoče ima posel [...] ključe... ali kako naj [...] jaz, uboga starka, [...] Na milost in nemilost [...] izročena temu vragu [...]

(Konec [...])